

світ Генрі Лайона Олді

Генрі Лайона Олді

ОТЕД

Видання
'Зелений Пес'

Генри Лайон Олди

Шмагія

Авторский текст

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=171909

Содержание

PROLOGUS	4
CAPUT I	11
SPATIUM I	32
CAPUT II	33
SPATIUM II	60
CAPUT III	74
SPATIUM III	100
CAPUT IV	108
Конец ознакомительного фрагмента.	118

Генрі Лайон Олді

Шмагія

*Є і в пророка гарне слово,
Та краще слово у німого,
І барви кращі у сліпця.
Коли відшуканий кут зору,
Є спалах серця. Ти в цю пору
Себе досягнеш до кінця.*

Арсеній Тарковський

*Чашка, з якої не можна пити. Меч, яким не
можна рубати.*

*Книга, написана незнайомою мовою; музика, що
її чує тільки сам музикант. Нісенітниця? Так,
звісно. Але що старішим я стаю, то частіше
бачаться мені в снах ця чашка, цей меч і ця книга.
А ви, дурні, просите, щоб я валив гори та обертав
ріки назад! Не треба, дайте мені постарітися в
радості...*

З таємних записів Нихона Сивочола

PROLOGUS

Ліс завзято грав із жінками в «плутанки».

Якби вибралася Ядвіга по ягоди сама – ніколи в житті не

знайшла б знайомої галяви, оточеної заростями ожинника. Під ноги раз у раз підверталися обхідні стежки-стежинки, намірялися завести в буреломи, закрутити, заморочити.

Дідусь із Хащі жартує?

Начебто, не повинен. Ще на узліссі Меліс усі потрібні слова прошепотіла, чоло трипалим листочком огородила, а на стежку хлюпнула відваром ясношляху. Видно, зачула підступ: зазвичай до Фільчиного Бору ходили запросто, без страху, а нині й відьомські витівки лихові байдужі. Понад годину блукали ходженими-топтаними місцями, перш ніж постала перед жінками спалена сосна-вказівка. Чорна, як та вдова на похороні, вона скорботно тицяла сухою рукою-гілкою в потрібний бік.

Ядвіга полегшено зітхнула: край, мовляв, дісталися. Рота розтулила, щоб Дідусеві з Хащі подякувати, та наткнулася на погляд подруги: гачкуватий, страшний. Не зміїний навіть – скорпіонячий.

Затнулася, потупилась.

Здавалося б: ну що в ній особливого, у крихітці Меліс? Хоч і відьма, а своя, тутешня, змалечку в людей на очах. Не заїжджа чароплітка, до якої і підійти страшно. Жінка як жінка, ще й молодша за саму Ядвігу. Чоловіки донині вслід витріщають очі. Інші пустують, залицяються. Та марно: зиркне, бувало, Меліс, до землі приморозить. Втекти схочеться, все одно куди, аби тільки подалі, а ноги батогами волочаться...

Може, додому повернути? Хай йому грець, тому ожинни-

ку!

Щоправда, ягода корисна, на всякий смак. На відворт-зілля годиться й варення з неї добре. Коли юхта лілова потрібна, у фарбівному розчині без ожинкових ягід – ніяк. У чоловіка замовлення на шість сувоїв. Повернешся з порожнім кошиком, сваритиметься. Або й відлупцює! Леон на руку швидкий... Залишитися? Піти від гріха подалі? Ну поб'є чоловік – уперше, чи що?!

Ядвіга скосила око на супутницю, мовчки визнаючи за відьмою право на керівництво. Нехай Меліс у її літа й зарано командувати, останнє слово все одно її буде.

Слова не дочекалася. Меліс ретельно пригнулася, струснула головою, немов проганяла мару, – руді кучері розсипалися по плечах, – і рушила вперед, куди вказувала рука-гілка.

На Ядвігу не озирнулася, знала: та не відстане.

Під ногами пружно прогиналися, ледь чутно рипіли мохи. Пітніли легким слизом. Тут завжди було вогко, навіть у літню спеку. Вогко, але не багнисто. Лише тепер Ядвіга помітила, яка тиша панує навколо. Ні пташиного щебету, ні комариного дзижчання, ані шелесту листя під вітром. Повітря застигло драглистим дурманом, лякаючи грозою. Відьма зупинилася, обмацала долонею порожнечу поперед себе. Із зусиллям зробила крок, другий. Ядвіга заквапилася: загубитися від подруги, залишитись наодинці з мовчазними хашами здавалося зараз найстрашнішим.

– ...Я знаю, ти можеш. Ти мусиш постаратися. Дуже постаратися...

Якоїсь миті жінці здалося: її обступила димова імла, в якій роїлися тіні з коминкової сажі. Барви дня поблякли, ліс зробився попелястим, неживим. Ядвіга панічно рвонулася, рухаючись, начебто в грузькому киселі, звареному з жмені «вовчого вівса». Лесть чутно тенькнула струна, обриваючись далеко, на самім краєчку досяжності для слуху. Світ став колишнім. Шпичакасті зарості ожинника з гронами сизих ягід і щільним листям, укритим восковим нальотом, виявилися зовсім поряд. Рука мимоволі потяглася до ягід – і жінка безгучно вилаяла себе, дурну.

Люди.

На галявині.

Чужі, не тутешні.

Вона не могла до пуття розгледіти, чим займалися чужинці. За два кроки поза кущами причаїлася Меліс. Озирнулася, сердито махнула рукою: нагнися, дурепо! Помітять! І знову припала до діри в чагарнику.

Ядвіга слухняно зігнулася в три погібелі. Підглядати було страшно: раптом побачать?! Але страшенно хотілося бодай одним оком... Щосили намагаючись не шарудіти, жінка рачки поповзла вздовж колючої стіни й невдовзі виявила вузьку шпарину. Обережно, із завмиранням серця, визирнула.

– Септі, що там?

– Бачу, але кепсько. Ага, ось... П-прах, зірвалося! Серп

майже дістав його...

– «Майже» нас не влаштовує. Дитинко, ти зрозуміла? Пробиємо ще. Старайся. Дужче старайся. Інакше я стану лихим дядьком. Навіть демони Нижньої Мами бояться таких лихих дядьків...

– Я не вмію! У мене не виходить! Я можу навпаки...

– Ти погана дитинка. Елме, поясни їй.

– Зараз, Фарте. Поясню.

– Сто разів тобі казав: не називай мене Фартом!

Троє чоловіків стояли по краях галявини, утворюючи химерний трикутник. Посеред трикутника з землі стирчали сім смолоскипів: п'ять довгих і два короткі. «Смолоскипи навіщо?! – зачудувалась Ядвіга. – День же, сонячно. І полум'я дивне: ніби червине...» Між смолоскипами тремтіло склисте марево, начебто над шляхом спекотного полудня. А в мареві тупцювала дівчинка. Босе, біляве маля. Зовсім крихітна, рочків семи-восьми. З обличчям у дівчинки діялося щось дивовижне. Плаче, бідолашна? Чи марево риси спотворює?!

Один із чоловіків поворухнувся. Колихнувся сірий плащ по п'яти; крилатий капелюх гойднувся, сховав обличчя в тінь. Точнісінько як величезний гриб кажанячий! З-під плаща метнулися вузькі руки, схопили повідець-невидимку. Дівчинка захрипіла, хитнулася, ніби від ляпаса. Схопилася руками за горло. У відповідь – змах примарного бича. Жертва звивалася гадюкою, немов у її тілі зовсім не було кісток, намагалася затулитися від ударів.

Марно.

Ядвізі вдалося придушити крик лише тоді, як затисла собі долонею рота.

– Не треба! Я спробую!

– Та вже постарайся, зроби ласку. Ну-бо!

Дівчинка приречено дивилася в землю. Худенька, в жовтій сукенці, що тріпотіла на вітрі, вона нагадувала курча серед зграї шулік. Серце в Ядвіги розривалося від жалощів. Тільки чим тут допоможеш? Зрозуміло ж: чаклуни. Зачепиш – на жабу перетворять. Мамця, пригадується, в дитинстві лякала...

Жінка не витримала: замружилася. А коли знову розплющила очі, дівчинка повільно розводила руки в боки. Злетіти хотіла, чи що? Погляд її більше не впирався в землю. Моторошні зелені вогники мерехтіли в очах крихітної істоти, що раптом здалася Ядвізі старшою, набагато старшою за свої літа.

Чи то відсвічували чаклунські смолоскипи?

Руки дитини колихнулися, ніби водорості в річці, зажили власним життям. Пальці тягли, смикали, зв'язували, рвали, плели мереживо. Рухи до болю нагадували жести чаклуна в плащі, коли той затягував на шийї жертви петлю, змахував бичем. Невже там, на іншому кінці ниток, хтось теж зараз хрипить, корчиться? Молить: «Не треба!»?! Шепотить: «Я намагатимусь»?!

Ядвігу вкрив крижаний піт. Втікати! Геть від заклятого

місця! Нехай Леон свариться, нехай прибі'є мало не до смерті! Аби тільки не бачити, не чути, не думати...

– Так, добре... Давай, давай...

– Прокляття! Він зачув!

– Хто?

– Маг трону...

– Серпанок! Хутко! Допоможіть мені!

– А вона?

– Начхати! Головне...

Що було зараз головним для чаклунів-мучителів, дізнатися не судилось. Повітря налилося аспідною чорнотою, вуха заклало. Порив буревію задув і порозкидав у різні боки смолоскипи, що кричали пташиними голосами. Жовток сонця круто зварився. Налягла задушлива, беззоряна ніч. Крізь виття заблуканого буревію до Ядвіги долетів крик Меліс – відьма відчайдушно молола якусь нісенітницю. Жінка ще встигла побачити, як переможно, з дорослою зловтіхою посміхнулася дівчинка, зробила крок – і нема! Гадюкою, тягучим холодцем, рідкою смолою вилилась за огорожу, яка впала під ударом...

У далекому яру, переляканий до колькок, ховався Дідусь із Хаші.

Виліз він лише до вечора.

CAPUT I

«Побачив трьох вродливих дів, що маг силком по місту вів, йшли лицарі гуртом...»¹

Ні, не варто було їсти на ніч мочених трепангів!

Ця думка невідступно переслідувала Андреа Мускулюса весь час, поки чаклунова карета в'їжджала в Ятрицю. У лиходійки-думки був значний почт – наприклад, каяття. Муки сумління. Самоїдство та самобичування також були її супутниками, вкупі з тілесною неміччю. І все це веселе товариство вгніздилося в шлунку та гласом того, хто волає в пустелі, закликало віддалений розум: «Не зупинив? Піддався гріху?! Ну буде ж тобі за це!» Досвідчений чаропліт, довірена особа самого Просперо Кольрауна, талановитий малефік, а в майбутньому – цілком можливо, що й особистий лейб-малефактор короля Едварда II, Мускулюс без особливої праці впорався б із підступними заколотниками. Взяв би за горлянку далєбі швидше, ніж герцог Арнольд Здоровань придушив Бунт Пасквілянтів. Але юрмиська ворогів здавалися

---

¹ Тут і далі – вибрані цитати з поеми «Вертоград» Адальберта Меморандума, народного ятрійського поета, штабссекретаря Ложі Силаботоніків, автора «Куртуазного Декларату».

незчисленними, неначе сарана в липневій гречці, а сили слід було берегти для іншого.

Геєна снігова поглинь віртуоза-кухаря з «Пузатого фавна»! Із кропом, із зернятками кмину, з розсолом, запашним і пряним, поданим окремо в порцеляновій чашечці! Ах, на денці посудинки солодко воркотіла пара фазанів... Чи фазани не воркочуть, а курликають? Втім, не має значення.

Колеса гуркотіли по кругляку бруківки.

Від в'їзної митниці, де чорношкірі раби-ясновидці очужило слухали еманції багажу та гаманців гостей, карета звернула в Олень-Колодязі до кварталу Казенних Хабарників. Ось площа 3-го Едиктарію з пам'ятником Кінному Варварові. Далі – триповерхова, з башточками, обитель Веселих Братів. Пританцьовуючи на монастирській стіні, вітер шарпав штандарт із девізом ордену: «Скажи зневірі ні!» Андреа сидів на облучку, спритно вправлявся з віжками. Так, нице заняття для дипломованого чаклуна. Але брати в поїздку ще й кучера? Чолов'ягу дебелого та охочого до живих ласощів?! Неприпустимий ризик. Мускулюса діймало черево, й він кляв трепангів, власну невситимість, долю, а найбільше діставалося трійці лілльських незайманок, які, власне, й ховалися в надрах карети.

Незайманки з Лілля, що біля Дангопеї, – крам особливий. Рідкісний.

– Бац!

Це Т'яден Штерн, молодий гвардієць із виділеної Муску-

люсу охорони, метнув чергове яйце в перехожого. Він розташувався на даху з кошиком тухлих яєць, придбаних на найближчій фермі та зіпсованих особисто чаклуном «на жовчвертунець». Юнак усі очі видивився на ятрівчан. Немов пастух стежив за впертими, свавільними цапами.

Якщо, звичайно, якомусь дурневі спаде на думку випасати цапину череду!

Навіть не бачачи лілльської трійці крізь стіни карети, посилені сталевими смугами, – віконце наглухо забили дошкою при виїзді з Лілля! – чоловіки Ятриці, молодики, старі та зрілі дядьки, солодко здригаючись, ішли на запах. Неусвідомлено, бездумно, немов на невидимому повідці. Багатьох, кого не встигли стримати вірні дружини та подруги, все-таки стримував погляд на двох дужих капралів з кийками для лупцювання по п'ять ліктів завдовжки. Стоячи ззаду, охорона вміло крутила зброєю, тож карета швидше нагадувала бойову колісницю. Жертви пристрасті звертали з півдороги та юрбою брели слідом, помалу відстаючи, осідаючи в завулках. Але подеколи в якогось скобаря чи зеленаря остаточно каламутився погляд і нещасний ішов навпростець, безтямно кліпаючи, з жадібним тремтінням ніздрів...

Отут уже була черга Т'ядена. Він уміло вихоплював яйце та з льоту розбивав його об голову хтивого, миттю повертаючи ятричанина в лоно чесноти. Дешево, виходить, і сердито. Щоправда, були в цього методу побічні ефекти, з якими бідолашні чоловіки марно силкувалися впоратися тиждень

чи й більше. На жаль, тут Мускулюс нічого не міг вдіяти.

Попсовані є попсовані.

На щастя, Т'яден не знав, що таке схибити. Інакше чаклун задовго до ятричанської митниці розорився б на яйцях і добряче збагатив скупих і брутальних фермерів-перепелятників.

Шлях Андреа лежав на південну околицю міста. Там розташовувалася дубильно-фарбівна майстерня Леонарда Швелера. Рідкісний умілець, майстер Леонард пройшов сувору школу в любого батечка, – колишній шкіродер і кожум'яка, татусь Бйорн у вихованні дітей віддавав перевагу знайомим методам, – славився тим, що вичиняв шкіри для некрофоліантів і морбус-інкунабул, інакше кажучи «недуг-колисок». У цих мудрих книгах зберігалися найсмертоносніші закляття, ретельно відібрані знавцями. Щоб чари не розбігалися свавільно, загрожуючи народові нещастями, потрібні були надійні палітурки. А нічого кращого за шкіру незайманок, вичинену під білу юхту та змазану березовим дьогтем і ворванню, жоден маг ще не придумав. Зрозуміло, якщо не брати до уваги скреп-горгулій із сизої бронзи, винайдених особисто Нихоном Сивочолом. Отож майстерні на кшталт закладу Швелерів високо цінувалися серед чесних чарівників.

Головне тут було – навіть не закупівля в Ліллі дівок потрібної породи.

Головне – довести їх до майстерні цілими, перш ніж поч-

нуть линяти.

За своє життя, а йому в нинішньому листв'янчику сповнилося тридцять два, Андреа Мускулюс п'ять разів відвідував Ятрицю з коштовним крамом. Тричі – в молоді літа, разом із Просперо Кольрауном, бойовим магом трону, під наглядом якого юний чаклун опановував ази гармонії стихій і рунічної ноометрії. Одного разу самотійно відвідав майстерню Швелера й запам'ятав цю поїздку надовго. Аж мороз по хребті: незайманка втекла, сховалася в розпліднику сторожових єдинорогів, гвардієць зламав щиколотку, відбиваючи дівку в рогатих бестій... І нарешті, сім років тому – за велінням наставника супроводжуючи нинішнього лейб-малефактора Серафима Нексуса.

Вік знаменитого старця, бачте, заважав здійснювати нагляд за незайманками належним чином.

Останнє вкрай дивувало Андреа. «Настромити на шворінь» заколотників, які звіддала зазіхали на Реттійський престол, чи відбити «алмазний вінець», залишений королю Едварду ламіями Третейських судилищ, – це для немічного здохляка Серафима було дрібницею, не вартою уваги. За останній подвиг він навіть удостоївся «Шкідника Божою Милістю» з трояндами та бантами. А особистий догляд за дівчатами...

Втім, недовірливий Мускулюс побоювався забагато думати вголос про Серафима Нексуса, чиє місце за сприяння та доброзичливості патріарха сподівався одного разу посісти.

А тому, страждаючи від жорстокої печії, вигнав із голови небезпечну тему.

– Бац!

Ну цей Т'яден і метає! Розумник.

Обидва каптали з дрюками та Т'яден із кошиком були завчасно підготовані чаклуном. Вірність присязі та військовий обов'язок плюс подвійна платня з преміальними прирекли героїв на горезвісний «крижаний дім» – жах ловеласів королівства, терміном на сім сороковин. Палкі вдовиці на всьому довгому шляху з Лілля до Ятриці ридали ночами в подушки, знаючи: близько лікоть, та бережи честь замолоду! У іншому разі Мускулюс голову міг закласти, що ніяких нових палітурок Просперо Кольраун, хай би він був і тричі метром-секретарем ложі Бойових Магів, не дочекався б.

Втрата безневинності позбавляла шкіру красунь чудових властивостей. Та й линяти вони переставали до вісімдесяти шести років. А кому потрібна шкіра старезної карги? Віслюче гузно в грубих пухирцях, і те частіше йде на потреби палітурників...

Чаклун із насолодою наврочив би й себе, щоб уникнути небезпек і для користі справи. Але «крижаний дім» прирікав на астрацію, глухоту до музики сфер, що можна пробачити солдатові, але для чаропльота – смерть. Знову ж таки, зурочення охорони потрібно було регулярно підтримувати: «лід» загрожував станути до завершення терміну. Від близькості клятих дівок напередодні линяння сім сороковин ско-

рочувалися з жахливою швидкістю. Кусаючи губи, безнадійно сублімуючи дев'ятий вал пристрастей, Андреа втішався виключно добродішними сентенціями.

Опір гріхові є благо, аскет терпів, і нам велів, всі лиха від бабів і так далі.

У минулому – чаклун широкого профілю, вкрай засмучуючи вчителя відсутністю особистих пристрастей або особливих, затребуваних суспільством талантів, шість років тому Мускулюс відкрив у собі дар малефіка. Внаслідок якоїсь події, про котру він згадувати не любив, отримав по лобі важким глиняним кухлем, і не одним, а кількома поспіль, і сподобився просвітління. У нього відкрилося третє, «лихе око». Причому, з чудовими властивостями: так зване «вороняче баньши» з правильним прикосом на грубний камінь, на дверну скобу. Будь-який маг-шкідник з радістю продався б Нижній Мамі на дюжину народжень, аби тільки втринадцяте народитися з таким дивом. Для Мускулюса це було дарунком долі. Коли непутящий бурлака валандається по світі, бо не зумів знайти місця, – тут усе зрозуміло. Собаці – собаче життя. Але коли чаклун із дипломом і амбіціями придатний лише на те, щоб залишатися вірним слугою вчителя...

Одним словом, щасливий Просперо Кольраун миттю пройшов з учнем академічний спецкурс малефіціуму. Наполіг на відвідуванні Зимових Асамблей з мануальних замовлянь; для практики навіть пожертвував частину особистої мани до фонду Реттійського Універмагу. Далі рекомендував

Андреа своєму знайомому по Клубу Рівних, пам'ятному Се-
рафимові Нексусу – й долю чаклуна було вирішено.

– Бути тобі моїм спадкоємцем! – сказав щиросердний Се-
рафим.

Він вдоволено кліпнув, коли Мускулюс у відповідь не
сплюнув через ліве плече на знак довіри до лейб-малефакто-
ра. Двом попереднім «спадкоємцям» старенький Нексус уже
вирвав їхні грішні язики за хамську неповагу до його віку та
звання.

А це Кольраунове пташеня...

Молоде, видно, та раннє.

* * *

– Доброго здоров'я, майстре Андреа!

Всупереч очікуванням, власник майстерні не вийшов
зустрічати дорогих гостей. І синів уперед не послав. У воро-
тях тупцювала його дочка (молодша, згадав Мускулюс), по-
сміхаючись радісно й трішки розгублено. Дівчина була непо-
гана, але кривенька, тупцювати в неї виходило не дуже. Зго-
ри, з даху карети, захихотів пустосміх Т'яден. Втім, хлопець
швидко згадав про «крижаний дім» – швидше, ніж хотілося
б! – і насупився. У його віці подвійна платня лише частково
затмарює інші, хай і тимчасові незручності.

– І вам квітучої принадності, моя пані!

– Ой, та що ви кажете... – щічки кривенької спалахнули

шипшиновими пуп'янками. — Зовіть мене Цетинкою. Заїдьте в двір, ми для вас уже все приготували!

Заїжджати чаклун не квапився.

— Як здоров'я майстра Леонарда?

На самий вершечок паркана видерся кіт: величезний, сивий. Шерсть на звірі стояла сторч, хвіст нагадував турристанську шептуху, коли та розпускається в небі димовим стовпом. У бурштинових очах кота читалося презирство. Він задер лапу та заходився вилизувати себе в інтимних місцях. Немов за змовою, крізь ноги Цетинки рвався назовні дрібний песик і заливався пронизливим гавкотом. Кіт згори озивався басовитим гурчанням.

Песик був веселковий, з виразною прозеленню на хребті.

Це викликало захват лише у гвардійців: сам Мускулюс давно знав, що у Фарбівній слободі всяке трапляється. Птиці тут не тримають — куридохнуть від закрепу, качки годинами плавають у дубильних ночвах і тому в їжу непридатні, навіть фаршировані яблуками й розмарином. Гусаки без голови бігають подвір'ям днів по три, а коли й понад тиждень... Корів доять рідко, замішуючи на темному, плямистому молоці їдке протравлення чи дубову кору. Пити ж це зілля чи робити сир-сметану ризикне хіба що запеклий некромант з метою приборкування повсталих із пекла.

Зате собаки й коти виживали, навіть ставали отакими гарними.

— Таточко, хвала Вічному Мандрівцеві, здоровий. Він у

матусі. Хворіє вона, матуся, давно-давно хворіє, ось він і сидить поряд... А Шишка в майстерні порядкує. Йому до вчора в Пшибечани, братикові Алоїзу п'ять сувоїв марокену відправляти й півтора сувою шагрені тисненої. Братик Алоїз від минулої зими на торгівлі, крамницю в Пшибечанах відкрив, баришує. Як відправить Шишка, так відразу квасці для вас замочить. Топтачів із дуботовками він до вашої справи загодя найняв, чекають не дочекаються...

Ситуація прояснилася. Якби Андреа Мускулюс відчув найменшу неповагу, не зволікаючи, подався б до іншого чинбаря, котрий бодай трішки знається на чародійському палітурництві. Хай і довелася б зайву добу мучитися дорогою до Грамміха чи Веселої Б'єліні! Річ тут була не в гордині, а в аурі. Лілльських дівок і осіб, котрі їх супроводили, повинні були зустрічати з особливим пієтетом і щирою радістю – хоча капосна вдача незайманок неабияк ставала цьому на заваді. Інакше згодом у палітурці неодмінно утвориться підступна тріщинка, крізь яку втече підла руна: творити дурнуваті дива. Ага, виходить, старші брати відсутні з поважних причин. Шишка, він же Шишмар Швелер, готується до відповідальної роботи, віддаючи старі борги, інший братик зовсім виїхав із міста й що він думає про прибуття замовників, справи не стосується. Батько родини, майстер Леонард, днює та ночує обіч ложа недужої дружини – обов'язок чоловіка понад усе.

Чи варто засмучувати прибулих сумним виглядом і зіт-

ханнями?

Мабуть, Мускуліос зараз уперше відчув надію, що поїздка завершиться вдало. І марно. Уже кому-кому, а майбутньому лейб-малефактору, власникові чудового «воронячого баньши», слід було б знати: надії на успіх, висловлені вголос або задумані невлад, рубають справу під корінь куди ліпше за «лихе око».

На всі заставки лаючи себе за нестриманість, чаклун зліз на землю.

На задку карети з опущеними, зайвими зараз кийками гучно чхали капрала, бліді до синяви. Аромати Фарбівної слободи чужинців валили з ніг попри близькість річки Ляпуні й озерця Таємні Вуди. Гвардійці ще трималися, бо не забували про військову славу предків, але чхання й цих діймало. Андреа згадав про свої обов'язки, тричі з вивертом глянув на кожного охоронця через ліве плече; у випадку з Т'яденом на даху він ледь не скрутив собі шию. Далі сплюнув, тупнув по плювку черевиком, – і гвардія радісно задихала.

Завтра зранку треба буде повторити, інакше нюх повернеться. А самому доведеться терпіти ще і цей кошмар. Учитель Просперо перед від'їздом натякнув, що шоста частина палітурок за труди відійде особисто Мускуліосу, для персональних трактатів з теормалу, чи пак теорії малефіціуму. Ні за сучий хвіст потерпаємо, друзяко!

Особиста бібліотека була мрією чаклуна.

Зокрема, з дуже простої причини: атестат мага вищої

кваліфікації візувався Колегіумом Волхвування виключно за наявності в здобувача вищезгаданої бібліотеки.

– Та чого ж ви на вулиці стоїте? Ганьба, сором на всю Ятрицю!

Кривенька ладна була розплакатися.

– Гості мнуть, в дім не йдуть... Гукнути татуся?!

– Вибач, Цетинко, – Мускулюс відчув укол сумління. – Зараз...

Він озирнувся. Вулиця була порожня. Навчені досвідом, жителі Фарбівної слободи делікатно дозволяли замовникам зникнути в обійсті Швелерів. Хіба чесна дружина чи мудра матінка випустить зараз на вулицю хоч благовірного чоловіка, хоч синочка? Щоб рідненький з глузду з'їхав? Щоб отримав по зашийку кийком для лупцювання? А не кийком приголублять, то столичний чаклунисько попсоє рибоньку: не лізь, куди не кличуть! Ондечки віконниці попричиняли, молодички-розумниці...

На розі, під старою акацією, діти гралися в піску. Дівчинка з кісками щохвилини бігала до рівчака з цеберком, а двоє товстих, суворих з вигляду малят зосереджено ліпили пасочки. Їм допомагав худорлявий парубійко літ сімнадцяти, до вух замузаний липким «тістом». Розмахуючи руками, ніби вітряк, він визначав місце, куди життєво необхідно було поставити чергову ляпку. І дуже сердився, коли діти помилялися. Напевне, місцевий дурник. Таких дівки зовсім не ваблять, хоч із Лілля, хоч із небесних садів. Розташування па-

сочок мимохідь зацікавило Андреа, він навіть узявся машинально поєднувати їх уявними лініями, але суворо обрубав сам себе. Якби зараз завалилося склепіння гроту Семи Няньок і вибралося на білий світ Жахливе Дитя, щоб змотувати світ у клубок для плетіння, – все одно чаклунові було б ніколи займатися всілякими дрібницями.

– Гвардіє, до мене!

Капрала стали обіч карети. Т'яден зіскочив із даху, довго длубався ключем у залятому замку; нарешті розчинив дверцята. Якусь хвилину нічого не відбувалося, по тому на сходинку опустилася вузька ніжка.

– Я перша!

– Ні, я перша!

– Я найперша! Сама!

– Ах ти шльондра!

– А ти повія!

– А ти! А ти...

– Обидві ви дурепи, а я перша!

– Тримай її! Гюрзель, хапай за волосся!

Мускулос зітхнув і прийшов на поміч.

Інакше лілльські дівки ніколи не вибралися б із карети. Ніжна голубиця, й та озвіріє, якщо в шістнадцять років тебе продадуть не знати куди за тридев'ять земель – линяти. Зазвичай за місяць до того, як почнуть линяти, знамениті уродженки Лілля ставали навдивовижу ненажерливі, зате нижні виділення в них припинялися зовсім. Що ніяк не сприяло

поліпшенню вдачі.

Якби на те Мускулюсова воля, він би зроду не зв'язувався з цими красунями. Але майстер Леонард теж, мабуть, не від того був, щоб провести рештки днів своїх у розарії, а не в смороді дубильних ночов. У кожної роботи свої недоліки. Одні думають, що магія вся суціль принади та забави. Тицьнеш їх пикою в купу флюїдів, коли демон рветься назовні з «Лебединої Пісні», або змусиш прибирати в клітці за василіском у сезон «півнячої сліпоты» – лаються...

– Любі дівиці! Першою виходить Гюрзель. Слідом – Химейра. За нею – Емпуза-молодша...

– Чому?!

– Я перша! Чули? Я перша!

– А я тебе вкушу!

– Любі дівиці! Я сказав: першою виходить Гюрзель...

– А ти, дурню, стули пельку!

– Вкушу, вкушу, вкушу...

– Любі дівиці! У мене є великий батіг із волячої шкіри. Зазвичай я ним поганяю коней, коли кваплюся. А зараз я нікуди не кваплюся. Ще в мене є троє гвардійців, здатних вправлятися з батоном добу без перерви. Навіть якщо першу шкіру ці брутальні чоловіки зіпсують, мене цілком влаштують наступні п'ять шкір, що залишаться на кожній із вас. Але я добрий і зла не пам'ятаю. Отже, першою виходить...

– Чули, не глухі!

– Відкуси собі язика!

– Иди, Гюрзель, нехай тебе батогом першу...

Бідна кривенька Цетинка з жахом дивилася на це неподобство. Коли Мускулюс був тут, супроводжуючи лейб-малєфактора Нексуса, вона проводила літо з бабусею в Пшибечанах і не застала гостей. А ще раніших приїздів Цетинка, тоді ще дитина, практично не пам'ятала. Нічого, нехай звикає. Їй із лілльськими пустунками тиждень кукурікати, не менше. Линятимуть, зважаючи на непрямі ознаки, за два-три дні, далі промивання голля, мездріння, зазолювання, топтання в товтілках і барабанах... Втім, після зоління можна їхати й вертатися пізніше, по готові сувої.

Хоч якась радість.

Ще чаклуна тішило, що дотримуватися особливих умов договору з Лілльським магістратом і видавати дівчат після того, як полиняють, заміж у пристойні родини буде вже не він.

Незабаром Гюрзель, Химейра та Емпуза-молодша сяк-так видобулися назовні. Гмикаючи та намагаючись якомога болячіше наступити подрузі на п'яти, панянки рушили на подвір'я під конвоєм гвардійців. Сивий кіт зіскочив

із тину, потерся об ноги Химейри, чим викликав нову істерику зі слізьми й прокльонами на адресу «мерзенного звіра». Мускулюс спершу хотів був знову згадати про батого, та котисько почав тертися об його ноги й чаклун мало не завив. Мерзотникова шерсть своєю жорсткістю нагадувала колючий дріт.

Поряд щасливо гавкав барвистий песик. Видно, щиро захоплювався витівками товариша.

– Ньюшко, цить! А ти, Косяку, йди в світлицю, я тобі молочка дам, із лугом...

* * *

Покої для незайманок, як обумовлювалося заздалегідь, було відведено на другому поверсі, в бічному крилі. Тут дівчата завше линяли. Проте, не забуваючи, що береженого доля береже, Мускулюс особисто перевірів засуви, переконався в міцності подвійних ґрат на вікнах. Коваль постарався на славу, та й муляр не схибив. Навіть якщо три дівиці зберуться під вікном, заманюючи перехожих із-за паркана, пруття їм не видерти.

Розумака майстер Леонард! Мастак у палітурній справі!

Охорону Андреа планував розмістити, як звичайно: один гвардієць у дозорній комірчині перед дівочими покаями, інший у коридорі, третій патрулює зовні, біля воріт і вздовж паркана. Сплять по черзі – коридорний потрібен не завжди, особливо якщо сам чаклун у домі.

Чесць честю, за півгодини він вільніше зітхнув.

– Прошу майстра Андреа пообідати!

Господар до обіду спустився в трапезну. Хвороба жінки – річ сумна, однак розділити з гостем хліб-сіль – справа, скажемо прямо, свята. Коли Леонард Швелер обмінявся з ча-

клуном трикратним рукостисканням, Мускулюс тихо кречнув. Хоч і не був обділений силонькою, а все-таки в кожум'яки з діда-прадіда лапа була виняткова. Окіст із кліщами. Після такого вітання брати їжу доволі складно. Леонард зайняв чільне місце та розпорядився, щоб Цетинка віднесла харчі нагору, «дівкам і їхній гвардії», довідався, що дочка подбала про це загодя, і статечно кивнув. Був він огрядний, пузатий, сивого волосся не стриг, тому над рожевою лисиною клубочилася пір'яста хмара. Немов мамчині усі-пусі над ніжною дитячою дупкою. Їв повільно, черпаючи ложкою гущу з дна горщика. Чаклун двічі намагався почати розмову про дрібниці, яку пристойно вести за столом, і обидва рази чинбар обмежувався басовито-черевним гмиканням.

Відчувалося, що тут він лише тілом, думками ж перебуває далеко.

Зате кривенька Цетинка, сяючи від щастя, ладна була хоч торохтіти без угаву, хоч слухати в три вуха.

– Так, моя пані, столичні дами в цьому сезоні віддають перевагу ажурним мантильям. Уявляєте: ніч, місяць, балкон і закоханий кавалер, виконуючи серенаду, має щастя споглядати...

– Ой, а в Мятликів теля з п'ятьма хвостами народилося! Дядько Мятлик з горя програвся в «орлянку» міняйлові Фраушу, а міняйло крадькома його борг братам Коблецам збув, під відсотки...

– На літньому Турнірі Сонетів бард-вигнанець Томас Бін-

но— рі вразив усіх поцінувачів. З перших же рядків: «Ридай-мо, друзі, бо німа сонета!» Його Величність зволили розплатися...

— А вдівець різник Клаус узяв за себе весталку-розстригу Ханну Уттершайн! У неї на носі родимка, і вона гуляє з Любчиком Гонасеком, поки різник пиячить в аустерії...

— Герцог Арнольд придбав для фаворитки малий ковчежець із нігтем Падмехума Дарувальника. Ця нетлінна реліквія...

Андре тішив знудьговану дівицю спілкуванням, до якого Цетинка аж ніяк не звикла, а сам нишком розглядав господаря. Їв чаклун мало, обережно, згадуючи про шлункові підступи трепангів, — виходить, міг віддатися спостереженням.

На жаль, за минулі сім років Леонард Швелер дуже похитнувся.

Раніше, тримав родину в кулаці, а кулак кожум'яки — річ особлива, до вільнодумства не прихильна; він не дозволив би молодшій доньці стільки теревенити в присутності батька. Свавільний деспот, син свавільного деспота — схоже, що й онук, але Швелерового діда чаклун застав зовсім старезним, на смертному одрі, що ніяк не заважало стариганю в хвилини меланхолії ходити битися зі шкіродерами-конкурентами. Після таких прогулянок Швелери на якийсь час ставали монополістами. Батька Леонард втратив давно — майстра Бйорна, прозваного Міздрилом, відніс «чорний лелека», як тут називали гнилий мор. Звідтоді сорокарічний Леонард одно-

осібно правив у майстерні та у власному домі.

Зараз чинбареві було п'ятдесят шість.

З колишніх відвідин Мускулюс пам'ятав, що в присутності господаря обоє синів, бугай Шишмар і хитрун Алоїз, – а жінки й поготів! – прикушували язики всіма наявними зубами. Шишмареві, за правом спадкоємця, зрідка дозволялося вставити слівце, коли татусь робив паузу для галушок. В інший час майстер Леонард без перерви бубонів про сувої та казани, замші й шевреті, курячу шакшу й бучення в киселях. Маючи потребу в палітурках, навіть такі великі люди, як Просперо Кольраун і Серафим Нексус, прихильно терпіли, поки майстер викладав, смакуючи подробиці:

– ...Далі, пани мої, сушене відволожується, мнеться на тупому біляку, береться стругом, пушиться на біляку гострому й качається мерейною дошкою. Для виготовлення особливо великої шагрені, скажу я вам, додатково розгладжується склом або каменем...

Зараз чаклун, відповідно налаштований, дивувався, чому Леонард Швелер такий мовчазний. Хвороба дружини підкосила гіганта? Навряд чи. Дружину майстер не надто шанував; подай-прибери, піди-принеси. Бувало, що й відлупцює. Цей бичок сидів обіч ліжка болящої жінки? «Поряд», якщо вірити доньці?! І з цієї причини не зустрів дорогих гостей, хоча міг втратити велике замовлення?! Легше Мускулюс повірив би звістці про раптове вегетаріанство людоджерів гробниці Сен-Сен. Цей тиран допустив спадкоємця Шишмаря на

час батькової відсутності «порядкувати в майстерні», як доповіла кривенька, – й не приголубив ляпасом улюблену дочку за зухвалі балачки?!

Такого бути не може.

Диво з див.

– Як здоров'я вашої дорогоцінної дружини? – Мускулюс нарешті зважився на запитання.

Майстер Леонард підвів на чаклуна погляд: начебто вперше побачив. Очі в чинбаря виявилися ясно-блакитними. На одутлому, похмурому обличчі ці очі були доречні не більше, ніж п'ятірня однорічної дитини на лапі кожум'яки. Відчуття було пронизливе: начебто сліпий прозрів – уперше від народження глянув на світ. Раптово Андреа зрозумів, що в Цетинки – батькові оченята. Тільки в дівчини блакить була весняна, рання, коли вмите небо відбивається в перших пролісках, а в батька погляд відсвічував зимовим днем, іскрами в заметах, сивиною в далеких хмарах. Але варто було в Леонардовому погляді, зазвичай схованому під кошлатими бровами, засвітитися тихій свечечці, як виразно ставало видно: так, батько й дочка.

То невже треба було дружині злягти, щоб у чоловіка погляд почистішав?

Чи то умився сльозою?

Чаклунові стало ніяково. Ніби крадькома підглядавав чужий сором.

– Дякую, погано, – гучно відгукнувся майстер. – Зле Ясі.

Спить увесь час.

Він перестав жувати, додав дивно:

– Це нічого. Я, що можу, роблю. Це нічого, пане мій.

Більше, до кінця обіду, він не видав ні звуку. Якщо, звичайно, не брати до уваги плямкання й сопіння.

SPATIUM I

Сонет про сонет

(зі збірки *«Перехрестя»* Томаса
Біннорі, барда-вигнанця)

Ридаймо, друзі, бо німа сонета!
Дід з'їхав з глузду, зовсім, геть здурів,
Мішок кісток – точніш, мосластих слів! –
Вчорашній день, затерта вщент монета,
Шахрайський чек. Як нежива планета,
Він ще летить, але мільйон чир'їв
Роз'їв печінку. Гострий зір орлів
Не знайде там життя. День канув в Лету,
За днем – і ніч. І кисень, що горів,
Завісу зсунув. Кам'яна комета
Живіша за сонет. Ми на горі
Поезії чекаєм на поета,
Щоб врятував сонет... Комахи, ми
Не в змозі бачить літо посеред зими.

САРУТ II

**«Цей град був дивний: скверни
зло страшилось жителів зело,
але знаходило шпарину...»**

По обіді чаклун перевірів охорону, для надійності підморозив «крижаний дім» і вирішив зробити легкий променад. Але спочатку сховався на задньому дворі, суворо звелів не порушувати його самотності й годинку витратив на вправи.

З боку це здалося б чимось диким: він роздягся до пояса, і, потужний, міцно збитий, стояв нервеухомо, впираючись лобом у паркан. Живе уособлення народної мудрості: «Буцався бичок із дубом!» Або, якщо бажаєте, пародія на руденнського «Мислителя», легендарного сторожа пекельної брами, виставленого для огляду в публічному вертепі Рудда. Лише по тілі перебігав сильний дроз, залишаючи за собою плями «гусячої шкіри»: литки, гомілки, потім раптом зашийок, живіт...

Затрусилося ліве стегно під оксамитом штанів, заправлених у панчохи.

Здригнулася сідниця.

Піт стікав по спині чаклуна, солоний, трудовий піт. Якби випадковий чаропліт здумав «облизати» Вишні Емпіреї

над цим районом Ятриці – він був би вражений тремором мани в центрі Фарбівної слободи. Мабуть, вирішив би: колеги по Високій Науці дикого грифона живцем білують! Школа Нихона Сивочола, до якої мав честь належати Андреа Мускулюс, використовувала для волхвування не вульгарну брутальність елементалів, не верткість ноометрів-гармоніків, що паразитують на Стрижні Стихій, не позикову гидоту некротів, за яку потім доводиться страшно платити Нижній Мамі з надлишком. Ні, послідовники Нихона віддавали перевагу використанню чистих тілесних сил, дарованих при народженні, накопичуючи ману, як атлети накопичують міць для підняття гир і розривання ланцюгів.

Мабуть, кожен із нихоніанців міг підняти коня. Якби схотів.

Зазвичай вони не хотіли.

Каменем спотикання в цьому методі була втома. Атлет після ряду болісних вправ – ганчірка, та й годі. Він бажає одного: попоїсти й відіспатися. Маг же, навпаки, зобов'язаний по закінченні занять зробитися куди могутнішим, причому негайно. Перетвори втому на бадьорість, навчися напружувати плоть без витрати дорогоцінної мани, і накопичення сили стане чистим, дзвінким, готовим вихлюпнутися єдиною хвилею. У цьому дивовижному вмінні й крилася таємниця школи мудрого Нихона, викладена в таємному трактаті «Велика Дрібниця»: майстерність зміцнювати тіло без зайвих обтяжливиих дій.

В ідеалі взагалі без дій, але тут Мускулюсу було далеко до славетних метрів.

Доводилося вбиратися лобом і впрівати.

Він скінчив обов'язкову муку, зітхнув, мріючи про часи, коли освоїть «Велику Дрібницю» в гамаці чи на м'якій кушетці. Обтерся квітчастим рушником, заготованим заздалегідь; надяг сорочку й куртку. Ще раз зітхнув, зайшовся смородом їдкою пікелю. Цією заразою тут, здавалося, просочились навіть стручки на скорчених у три погібелі вербах.

– Умитися не бажаєте, майстре Андреа?

Цетинка. Ясно, як день, – підглядала.

– Дякую, голубонько. Іншим разом.

Ворота зарипіли, розчиняючись. У спину гавкав барвистий песик Нюшка; в піску під старою акацією, як і раніше, вовтузилися дітлахи. Веснянкувате дівчисько втекло, на його місце з'явилося дівчисько трохи старше, з заячою губою; зосереджені малята залишалися на посту, героїчно ліплячи неабияк обридлі пасочки. Хлопець-дурник втлумачував їм таємниці майстерності, поливаючи «тісто» з цеберка й часом плетучи зі шпагату «котячу колиску», чим неймовірно тішив товаришів. Під його керівництвом пасочки розповзалися від акації до сусідніх парканів, утворюючи концентричні кола. Між деякими старими було прокладено гілочки, ретельно очищені від кори.

– Червоненький! – кричав хлопець, і «заяча губа» вдивлялася перед собою, намагаючись побачити обіцяну красу. –

Бачиш: червоненький! Сонечко запалилося! Ну ти ж бачиш, Агнешко!

– Бачу... – невпевнено кивала «заяча губа». – Сонечко...

– Цег'воненький! – хором басовито тягли малята.

Щось у поведінці дітей неприємно різонуло Мускулюса. Та й пасочки, розташовані колами, дратували. Чаклун звелів собі вгамуватися: бракувало ще йому, стомленому від мандрівки, зривати досаду на чадах нерозумних! Він покрокував геть, маючи намір звернути до центру міста.

– Доброго шляху, майстре Андреа!

Чаклун рвучко озирнувся. Хлопець-дурник махав йому рукою, вискалявся з огидною щиросердністю. Звідки цей ледар... Тьху ти нападсть! Ну звичайно, хлопець чув, як іменувала чаклуна Цетинка. Приїхали, зриває дах. З лілльськими панянками незабаром чорна жовч розіллється. Будеш, брате Мускулюсе, на першого зустрічого кидатися.

До самого мосту через Ляпунь чаклун ішов, дихаючи за методом заспокоєння флегми. Сморід фарбівень загрожував грудною жабою, але серце заспокоїлося.

Ну й хвала Вічному Мандрівцеві...

Зо дві найближчі години він блукав містом без певної мети. Позбутися незайманок, гвардійців, карети й турбот, хай і тимчасово – вже щастя. Такі речі розумієш, лише коли «коза полишає житло», як загадково висловлювався вчитель Просперо. Вчитель полюбляв загадки, роботу над пошуком відповідей залишаючи молоді.

Мрійливо посміхаючись, Андреа гуляв Кінним ринком, навіщось прицінився до огиря літ дванадцяти, жовтогарячої масті, з облізлим хвостом і спухлими бабками, але купувати не став. Далі вийшов у сквер Трьох Судових Органів, довго милувався пам'ятником ятрійському поетові Адальберту Меморандуму, авторові поеми «Вертоград». Поет закусив довгого бронзового вуса й дивився на місто зі сльозою розчулення. Навколо постаменту, завиваючись спіраллю догори, до ніг генія, сходили постаті вільних розбійників, троє драгунів із дружинами, один похмурий борець за незалежність, мальовнича група учасників заклоту Джеккіля Потрухаля й донька короля-чорнокнижника Бенціона-Штефана, велика шанувальниця лірики. Біля підніжжя розсілися на лавах місцеві трубадури, які за гроші складали експромти на завдану тему. Поруч із кожним у рамочці красувалася ліцензія на право виготовлення експромтів.

Ближче до яру вагант-неліцензіат, бородатий здоровань одного з Андреа віку, безкоштовно муркотів собі під ніс:

— Гей, волоцюго, бий з плеча,
Марнуй слова! —
Але все ближче хижий час,
І — прощай...

Мускулос кинув йому монету: нишком, поки не помітили кепські наглядачі.

Незабаром чаклун перебрався в «Чарівний ліхтар», де

довго милувався майстерністю братів Люм'єр: молодший вирізував із вощеного паперу фігурки, подувом примушуючи їх грати на білій ширмі повчальні сцени, а старший музикував на вигнутій дуді з клапанами. Пізніше Мускулюса бачили на площі Піднесення: він слухав гру на бомбулюмі та монокордіумі, кутиком ока стежачи за тим, як встановлювався величезний намет шапіто. До Ятриці приїхав знаменитий «Цирк Виродків», і музиканти закликали майбутніх глядачів.

Афіші цирку прикрашала ліліпутка Зізі, що гарцювала на рогатому китоврасі.

На розі площі була аустерія «Кульгавий Мірошник», куди Мускулюс і завернув. Над входом у заклад красувалася скульптура, виконана в півтора людські зрости: мірошник надзвичайно розбишакуватого вигляду, з дерев'яною ногою, осідлав діжку та блаженно припав до кухля з пивом. Для більшого сміху скульптор убрав мірошника в сутану з рюшами, священний одяг Веселих Братів, чия обитель, як і передбачалося статутом ордену, височіла якраз напроти закладу для пиття-закусування. Поза сумнівом, святі отці були тут частими й бажаними гостями: їхні служби, заутрені та всенощні, відповідно до давніх привілеїв, оплачував державний Цензорат. Вигляд у розфарбованого мірошника був дуже натуралістичний – у темряві та на п'яну голову його часто приймали за живого велетня-пияка та дуже лякалися.

До цієї аустерії чаклун заходив і за минулих відвідин мі-

ста. І враження зберіг найпозитивніше.

За час, що минув звідтоді, тут мало що змінилося. Стелю прикрасили колесами від воза, опудало Янкеля-Привида замінили на портрет імператора Піпіна Садженого на повний зріст. Додалися двоє дзеркал у передпокої, обабіч гардероба: одне звичайне, яке відбивало людей, котрі ще не втратили своєї подоби, друге ж – ігісів, спектрумів та інших ламій, якби такі завернули сюди сьорбнути пивця. До речі, зручно. При вході й виході можна зайвий раз упевнитися: живий ти чи вже не цілком. Головне, сп'яну дзеркала не переплутати. Поруч висіла вірча грамота. Пергамент, дрібно пописаний в'яззю каліграфа, свідчив, що в «Кульгавому Мірошнику» правом притулку й безперешкодного допуску користується будь-яке створіння, котре бажає підкріпити сили тілесні й духовні. Аби тільки присутність і нахили оно не перешкоджали решті відвідувачів.

Виконаний червоною тушшю постскриптом нагадував: «Клієнти в меню не входять!»

Тутешній хазяїн був великим лібералом. Мускулюс подумав, що такий документ при вході перетворить аустерію на пустелю, розполохає мирних бюргерів. Зовсім ні! Аустерія процвітала. Перша, «народна» зала виявилася натоптаною під зав'язку. Гуртівники-таврогони в стьобаних сіряках і штанях зі шкіряним «сідлом»; п'яниця-бирюч із довгомірною буциною; трійця ковпачників із дружинами-одноденками; офені в крикливих каптанах «хвіст кочета», бортники з

околишніх сіл, співачки-реготушки...

Довго розглядати строкату публіку малефік не став, відразу пройшов у другу, «чисту» залу. Тут сидів люд поважніший. Хоча й тут вільних місць залишалося обмаль. Один табурет був порожній за столом, де зі скорботою та ретельністю пиячила могутня купка Веселих Братів. Компанію їм складав рожевоощокій широкоплечий простак із бляхою магістрату на грудях. Навколо Братів і здорованя-простака, як оси над розлитим медом, кружляли Доступні Сестри в глухих, невинно-прозорих сукнях із хвостами леопардів. Хвости томливо звивалися: досягалося це за допомогою хитромудрої шнурівки ліфів.

Брати з надією втупилися в нового відвідувача. Старший навіть пустив сльозу, запрошуючи, махнув рукою, але Мускулюс вдав сліпого. Гаяти час у тенетах цього ордену – затяжке випробування для печінки, гаманця й шлунка. Особливо, якщо згадати про вчорашніх трепангів! Закон суворий: сів за один стіл із Братами – їж, пий, гуляй нарівні, а плати вдвічі. Можеш дотримуватися помірності, але тоді плати вчетверо. А ще на їхні кислі пики дивитися...

На щастя, під оливою в горщику виявився кутовий столик на два місця, щойно звільнений клієнтами.

Малефік швидко пройшов туди.

Звістка про прибуття до Ятриці столичного чаклуна вже поширилася містом. Буквально за хвилину перед Андреа виник власник «Кульгавого Мірошника». Він виявляв безсумнівну подібність до скульптури над входом, хіба що скульптурі бракувало кухарського ножа при поясі.

– Щасливий! – глибоким баритоном почав він, зсуваючи набакир хустку на голові. – Сердечно радий бачити вас, шановний майстре, в моєму скромному закладі. Надовго до нас? Що зволите замовити?

Господар галантно шаркнув протезом.

– На тиждень, може, на два. А замовити зволю. Перш за все – глечичок кминної з сіллю. До нього – окунців, томлених на жару. Великих, але не надто жирних. Із гранатовим соусом. Ще подайте тонких житніх хлібців і запіканку з васьильком.

У рудих очах аустатора відбилосся співчуття. Клієнт бажає кминної з сіллю й нічого жирного? – виходить, страждає після надмірної старанності. «Нічого, шановний! Беремо вашу недугу на бордаж! Завтра ж будете огірки з молоком безкарно їсти!» – виразно читалося на обличчі господаря.

– А скажи-но, голубе, – раптовий спалах цікавості змусив чаклуна притримати аустатора за лікоть. – Грамота, диво-дзеркало... Прогоріти не боїшся? Чи всякий схоче зі

стріксом за спільною трапезою сидіти?!

У відповідь хазяїн просявав хитрющою посмішкою і відразу зробився схожий на мідний таз.

– Даруйте, майстре чаклун... Я вас чаклунства навчати не візьмуся. Але й ви мені в трактирній справі, пробачте, не вчитель. Де ще поважний бюргер на дикого ігіса глянути зможе? А ніде! Крім як у Джонатана Окоста. Ви вже повірте, я горобець стріляний, на людях знаюся. Ось і валить до мене люд. Побачать приїжджого незнайомця, ликом блідого, з нігтями довгими, – потім з місяць по місту розмови. Я мовляв, учора... в «Кульгавому Мірошнику»! Поруч сидів! І гості начебто повз вас не проходять. Удома по приїзді дружині розповіси, дружина три дні чоловіка голубить. Я з вами, майстре чаклун, по правді, по совісті – ви й так зрите в корінь, хто є хто!

Андреа мимоволі розреготався.

– Зрю, братику. Тільки я не один видючий. І не однієї грамоти між рядків читати вмію. Корінні інфернали часто навідуються?

Аустатор злодійкувато озирнувся навсібіч. Схилився до самого вуха гостя:

– Хвала Вічному Мандрівцеві, донині нікого не виказав! Моя справа: напій-нагодуй, а бачити приховане не навчений. Ось ви, приміром, упаси Нижня Мамо... Були б із цих, так під личиною з'явилися б! Га?!

Господар переможно витріщився на Мускулюса.

Малефік відпустив аустатора, про всяк випадок примружив «вороняче баньши». Півдоторком «розпоров» залу хрест-навхрест. Звичайні люди, п'ють-їдять, чужим гаром не тягне. Можна розслабитися. Запітнілий глечичок із кминною, срібна сільничка в формі гірського драконця та висока чарка виникли на столі, як зачаровані. Слідом – хлібці й соусник, що гостро пах гранатом із прянощами. Спокуса була велика, і Андреа вирішив почати «лікування», не чекаючи окупців із запіканкою. Наповнив чарку, від душі сипнув туди солі. Розмішав пальцем: так корисніше. Вмочив хлібець у соус. Ну, гуляй, мана, без обману! Морська гіркота навпіл із вогнем ухнула в шлунок, вигонячи геть підступи трепангів.

Головне не перестаратися. Знав за собою чаклун потаємний гріх.

– Доброго здоров'ячка, майстре чаклун!

Ширма з кленової стружки, що заслоняла малий столик неподалік, розсунулася. Обрамлений блідо-жовтими локонами, – немов чепурун у допотопній перуці часів Гренделя Скільдінга! – на Мускулюса пильно дивився офіцер місцевого ландверу. У руці ландвер'єр тримав кухоль гарячого вина, що аж пашіло, й давав зрозуміти, що своїм тостом приєднується до чужої трапези.

Малефік кисло відповів поклоном: офіцер йому не сподобався. У столиці панувало презирливе ставлення до ландверу, цієї самодіяльної міліції округів, у періоди миру небезпечної для свого ж короля, а в разі війни – чванливої та

безглуздої. Особливо витончено глузували з бовдурів-ланд-вер'єрів гвардійці та кавалерія. Андреа не був ні гвардійцем, ані кавалеристом, але вважав, що нетактовно лізти з тостами, коли тебе не просять. Щокате, рябе офіцерове обличчя виказувало най-жвавіший інтерес до «майстра чаклуна», здавалося, солдафон тільки й чекав, коли його запросять до столу. Мускулос не був досвідченим фізіогномом і не бажав вдаватися до Високої Науки, проте бачив, що інтерес ланд-вер'єра – козирний. Він чогось хотів від малефіка.

Просто пиятика в новій компанії? Нітрохи.

Гострі очиці буравили намічену жертву, вгвинчувались у самісіньке осердя. Так дивиться столяр на поліно, що трапилося під руку, міркуючи: пустити на паливо чи виточити маріонетку для приятеля-лялькаря?!

– Господарю! Ще кминної нашому поважному гостеві! За мій рахунок!

– Буде виконано, пане ланд-майоре!

Перш ніж чаклун устиг відмовитися, ширма зімкнулась. Зривати ж досаду на аустаторі, що кульгав із кухні з другим глечичком, було безглуздо. Чи не часто тебе злість-досада без причини мучить, чаклуне? Дітвора з пасочками, настирливий вояк, власник «Кульгавого Мірошника»? У твої літа...

Дивна річ: дрібниця, абищо, а настрої зіпсований безнадійно.

А тут ще Веселі Брати несхвально косували на Андреа:

скнара, гребує товариством святих отців! У пріора-диякона Братів у лівому оці виявився характерний прикос, і Му-скулюс машинально закрився ослабленими «Плодами Лихої вдачі». Чаропльотів між Братами не водилося, але пики всієї компанії (включаючи здорованя з магістрату) були надзвичайно похмурі.

«От же ж люди! І чого їм у миру не жилося?!»

Орден Веселих Братів заснували понад три століття тому, при Фредеріку Барбабеллі. Незабаром він заручився підтримкою більшості правлячих династій: тут з незрозумілих причин особливо постаралися духівники найясніших дружин. До Братів приходили адепти Тринадцяти Скорбот, які втратили надію злитися з Романтичним Му, аскети церкви Неприборканої Смиренності, що зажадали додаткових мук, першопрохідці Двох Кілець, неофіти Двох Кінців і жерці Серединного Цвяха, – одним словом, титани подвижництва й стовпи зречення, невдоволені духовно.

Вони стукали, і їм відчинялося.

Хоча не всім.

На кандидата в члени Братства чекав ряд випробувань: на чистоту помислів, витривалість щодо спокус і міць тілесну. Адже спосіб життя Веселих Братів міг довго витримати аж ніяк не кожен! Скрегочучи зубами з відрази, вони поглинали гори печені з прянощами; кривлячись, як від зубного болю, вливали в себе цебра найкращих емурійських вин; стогнувши та проливаючи сльози каяття, багатократно протягом ночі

втрачали безневинність у обіймах блудниць; і з самим лише сумним кректанням отримували по зубах під час «стінних» ритуалів-побоїщ. Того, хто хоча б на мить виявляв найменший натяк на задоволення, отримуване не від ранкового похмілля й синців та саден, а від застіл і нічних оргій, безжально вигонили з ганьбою. У підсумку Веселі Брати четверте століття підряд віддавалися ненависним розпусті й обжерливості, стоїчно витримуючи тягар ноші. Чимало з них досягло за цей час Горнього Деліріуму, що досі вислизав. Дехто після осяяння знову повертався до колишнього відлюдництва; інші йшли в мир, коли починали вбачати в сьогоденні Бурштинову Нитку. Рідкісні генії, якщо дозволяли статки, відновлювали розгульний спосіб життя поза орденом – тепер уже до свого повного задоволення.

Таким чином орден міцнів рік у рік.

– ...Ви дозволите?

Мускулос опам'ятався від замисленості та виявив два цікаві факти. По-перше, йому принесли окунців і запіканку. Зважаючи на обгризені кістки, зо два окунці він устиг благополучно з'їсти. По-друге, над ним горою навис той самий ланд-майор, у десниці якого парував кухоль. Шуйцею офіцер безпардонно сперся на малефіків стіл. Пшеничні вуса, «закручені гвинтом», грізно відстовбурчилися, обрамляючи пористий стрімчак велетня-носа. Посміхався твердий рот, а ось очі-буравчики поволі продовжували почату роботу, вгвинчуючись глибше, глибше...

Відмовити нахабі? Безглуздо. Цей пес із мертвою хваткою. Зустрічатиметься на шляху раз за разом, поки не доможеться свого.

– Сідайте, – відверто зітхнув Мускулюс.

Ландвер'єр опустився на стілець із несподіваною легкістю. Стілець навіть не зарипів.

– Я бачу, пане офіцере, ви не просто бажаєте випити для знайомства, – малефік вирішив відразу перейти до справи. – Що ж, почнемо.

– Ви вгадали, майстре чаклун. Виходить, відразу до справи? Тим краще. Моя справа – закон і порядок у Ятриці. І, смію вас запевнити, справляюся з цим непогано. Інакше, самі розумієте, старого Ернеста навряд чи залишили б на другий термін... Але зараз у мене складнощі. Бачите он того чоловіка з бляхою магістрату? Що сидить із Братами?

– Бачу. Ви хочете його заарештувати? Вам потрібна моя допомога?!

Здоровань саме спустошував черговий кубок міцного. По мокрому рум'янці його щік градом котилися сльози.

– Це Якоб Гонзалка, архіваріус ратуші. Два... ні, вже майже три дні тому зникла його дочка. Іскра Гонзалка, шести літ від роду. Батько прийшов до «Кульгавого Мірошника» напиться з горя.

– Я малефік. Розшук людей поза моєю компетенцією. Зверніться до ясновидців. Замовте лягавого волхва із приватної служби. Або просто вишліть на пошуки патрулі з со-

баками.

– Ви дозволите мені скінчити?

Сказано було чемно, але настільки твердо, що Андреа відчув миттєве замішання. Мовчки кивнув, налив собі кминної; не дивлячись, сипнув солі, розколотив. Випив без задоволення, немов Веселий Брат.

– Я забув відрекомендуватися. Ланд-майор Ернест Намюр із Кошицьких Намюрів.

– Андреа Мускуліус. Консультант лейб-малефіціуму.

– Радий знайомству. І запевняю вас, – ландвер'єр розщібнув верхній гачок мундира, смикнув волячою шиєю, – що ми зробили все необхідне. Патрулі з найкращими чеширськими хортами, ясновидиця... Меліс дуже розумна відьма! Не те, що столичні витівниці, але їй людину знайти – що мені кухоль пива хильнути. На жаль, анінайменших слідів. Як у воду впала. Втім, Ляпунь-водяника Меліс теж притисла: дід присягається, що дно чисте...

Із хвилину чаклун сидів мовчки, нашвидку прикидаючи, куди могла подітися дочка молодого архіваріуса. Щоб ні хорти, ні відьма, ні героїчний ландвер... Вирішила прибитися до цирку? Кочівні шагри звабили? Навряд чи. Згинула в лісі? Відьма б зачула, що життя припинилося. Якщо розумна баба, то й місце загибелі вказала б. «Малий народець» пустує? Від собак вони людину заховують, від ясновидиці – ніколи... Некромант у Чурих повіз, для «Страстей по Вівторку»? Дурниці. Це в казках некроти дітей мішками тягають.

І нащо їх, шмаркатих, красти, коли на будь-якому невідомому ринку хоч легіон голопузих, бери досхочу... Знову ж таки, чужа мана в кожному разі слід залишити. Якщо тільки відьма не цілковита дурепа. Або якщо вона не в змові з викрадачем.

– Прошу пробачення, якщо ненароком скривджу, – Андреа нахилився до ланд-майора. Вдихнув палючий запах вина й ще чомусь ялинової смоли. – У вас, пане офіцер, в Ятриці різанини не трапляється? На вулицях уночі не грабують? З підпалами все гаразд?

– До чого ви хилите, майстре чаклун?

– До того, що зникла одна дитина. Якби зникли п'ятеро, семеро, десятеро дітей, можна було б грішити на безумця-зловмисника або звертатися до Нагляду Сімох. А так – одне-єдине дитя. Дочка архіваріуса. Ви вжили заходів, але вони принесли мало користі. Якоб Гонзалка – ваш близький друг?

– Ні.

– Родич?

– Жодним чином.

– Пане офіцер, ви розумієте, про що я?

Ландвер'єр кліпнув безбарвними віями. Він раптом став прямий-прямий, як флагшток замку, захопленого ворогами, коли ще точиться бій на сходах і галереях. Навіть чималий живіт не заважав цій дивній прямизні. Пальці наглухо зацібули гачки коміра: повільно, ретельно, виконуючи найваж-

ливішу в цей момент роботу. Краї, обшиті твердим галуном, врізалися в шию. Обличчя Ернеста Намюра налилося кров'ю. Вдихаючи, він трохи хропів: так буває з людьми, які перенесли наскрізне поранення в груди, коли в них частішає серцебиття. Ландвер'єр раптом здався малефікові загнаним упертим конем.

Впрігся у ворот маслоробки: рип-рип, день-рік.

– Ні, майстре чаклун. Я не розумію вас. Зникла дитина. І різанина з підпалами ніяк не скасовують для мене цього факту. Можливо, я старомодний чи сентиментальний. Вибачте, що потурбував. Маю честь!

– Зачекайте...

Чаклун порухом руки зупинив ланд-майора Намюра й подумав, що життя в столиці накладає на людину таємне клеймо. Печатку звіра. Ось і зараз: Андреа Мускулюс не відчував мук сумління. Не гриз себе, докоряючи за власні слова. Зовсім ні. Він ніколи не помилявся щодо своїх моральних якостей; не робив цього й тепер. Просто від ландвер'єра тхнуло вином і смолою. Просто Якоб Гонзалка, чийого рум'янцю не могло загасити навіть горе, глитав кубок за кубком. І галун коміра дедалі тугіше врізувався в ситу, чужу шию, ніби зашморг.

– Скажіть, чого ви очікували від мене?

Офіцер розгубився. Мабуть, він сподівався на це запитання із самого початку і все одно був захоплений зненацька.

– Я... я розраховував, що ви надасте мені допомогу. До-

поможете відшукати дівчинку.

– Яким побитом?

– Ви дипломований чаклун. Столична, вибачте, штучка. Консультант лейб-малефіціуму, врешті-решт! З вашим даром... Вам напевно вдалося б зачути те, що вислизнуло від відьми.

– Буду з вами відвертий, пане офіцер. Мої здібності трохи іншого... е-е-е... профілю, ніж безкорислива допомога. Але – припустимо. Припустимо навіть, що я щиро хочу вам допомогти. І, всупереч бажанню, неспроможний це зробити. Розумієте?

– Ні. Не розумію.

Ландвер'єр гидливо скривився. Неслухняними пальцями заходився знову розщібати гачки тугого коміра. Мускулюс без ентузіазму стежив за його маніпуляціями. Ситуація дедалі більше нагадувала ідіотську баладу халтурника-трубадура: великий маг інкогніто приїздить у провінційне містечко, де чиняться жахливі викрадення й темні лиходійства, вулицями табуном бігають страшні таємниці, а доблесний воїн знемагає, борючись зі злом наодинці. Одна добра знайома малефіка дуже любила такі балади, що й послужило причиною розриву стосунків.

– Гаразд, я поясню. Ось ми зараз сидимо в «Кульгавому Мірошнику». П'ємо, розмовляємо. Але ви в цей час продовжуєте відповідати за порядок у Ятриці. Турбуєтеся про зниклу дівчинку; мабуть, думаєте ще про десяток подій дрібні-

ших, про які мені знати зовсім ні до чого. Ви зайняті справою. Навіть зараз, розмовляючи зі столичною штучкою без честі й совісті. Вірно?

– Вірно, майстре чаклун. Саме в точку.

– Отож, я перебуваю в точнісінько такій ситуації. Тільки сфера моїх інтересів – інша. А турбот, повірте, нітрохи не менше. Якщо я бодай на мить відволічуся, зосереджуся на справі, істотніший за чарку кминної та бесіду з люб'язним офіцером, якщо збільшу витрату мани... Наслідки виходять за межі вашої уяви. Втім, якщо хочете, я можу махнутися.

– Навести морок?

– Навіщо? Просто ви ненадовго опинитеся в моїй шкірі. З усіма моїми турботами, так ніби вони ваші. Бажаєте ризикнути, пане?

Він був хороброю людиною.

– Ну, якщо ви самі пропонуєте...

* * *

Якби Мускулюса збудили серед ночі, зв'язали йому шість пальців із десяти – мануальну фігуру бліц-рецепції він відтворив би, не замислюючись. Це перше, чого навчають мудрі наставники своїх учнів: «пересаджувати білого павіана на чужі плечі». Чаклун клацнув нігтями у волоссі, моторно ловлячи інстант-образ, і затис вертку здобич у кулаці. Образ дзижчав і вовтузився. Андре дочекався, поки інстант згор-

неться в лялечку, легеньким щигликом скерував його в лоба ланд-майорові, якраз поміж ріденьких брів. Чоло Ернеста Намюра тріснуло – зрозуміло, на астральному рівні! – ланд-вер'єр охнув і застиг соляним стовпом, немов праведниця Гвізарма, що озирнулася на Гнилий Сатрапезунд.

Андреа чудово знав, що зараз відчуває офіцер.

Мерзлою брилою впав на плечі потрійний «крижаний дім», обпливаючи недогарком свічки під палом пристрастей. Давно-предавно Метка Леді, схиляючи голову під меч лілльського ката, зо зла прокляла панянок Лілля на тисячу літ наперед, і закляття донині не вивітрилося. Щоправда, був тут і плюс: родимки, бородавки, «винні плями» та ганебні клейма запросто сходять із дівок по тому, як вони полиняють... Але ж треба ще скріплювати дужки замків-замовлянь, не дозволяючи їм тоншати; наглядати за гвардійцями-охоронцями, витирати носи «тінню-хусткою», відбиваючи нюх; щомиті дослухатися до тремтіння дозорної павутинки: що там із линянням? Чи не починається?! Адже ледь настане час, малефік мусить бути поруч. І, головне – закорковувати скажений, здатний позбавити розуму натиск еманцій Гюрзелі, Химейри та Емпузи: не проклясти...

Останні дні чаклун нагадував жонглера-віртуоза, що утримує в повітрі дюжину різноманітних предметів. Бажаю приємної хвилини, пане офіцере! Але ж я з вами тільки миттю поділився. Миттю єдиною, тільки миттю єдиною...

Ернест Намюр струснувся, одним духом вихилив кухля.

Якби там був окріп, не помітив би.

– Не позаздриш вам, майстре чаклун! – із зусиллям вичавив він, пихкаючи. По щоках у офіцера пішли плями, чоло блищало від крапельок поту.

– Тепер розумієте, чому я відмовився допомогти вам?

– Розумію.

Сумовита пауза висіла над столом: лампада темного світла.

– Чаклунська справа теж не мед, – загадково висловився ланд-майор із виглядом досвідченого мага, члена всіх Академій від Ретті до Ла-Ланга. – Вам би, приміром, у готелі зупинитися, відіспатися... Та ба, не можна. При дівках потрібно бути. Гірше нема, як бути при дівках: я знаю, я гарем Абд-ал-огли з пісків Таран-Курт виводив, у Вернську кампанію... Сморід від наших фарбівень – дракона звалить. І як ваші дівки там живуть?

– Контракт, – знизав плечима Мускулюс. – Я їх потім заміж віддам. У гарні руки.

– Авжеж, авжеж... Гарні руки, вони найчастіше в їжачих рукавицях...

Ланд-майор квапився змінити тему, за що Андреа був йому дуже вдячний.

– Чинбарі наші позивали до слободи, принюхалися. Людина до всього звикає. Он у Швелера дружина котрий рік лежма лежить. Теж, мабуть, звик. Хоча похитнувся Леон, добряче похитнувся. Кремінь був мужик: і сім'ю, і господарство

у фрунт шикував. Ось так, – Ернест Намюр продемонстрував, як саме. Вийшло переконливо. – Це, видно, через Ядвігу. Хто ж міг знати? Раніше, бувало, і бив її, і сварив... А як злягла – поплив хазяїн киселем. Синові волю дав, удома сидить... Шушваль усіляку принаджує...

– Давно злягла? – поцікавився Мускулос швидше для пристойності.

Пасаж про «шушваль» здивував його. Образитися, чи що?!

– П'ять літ буде. Лихий рік видався, багато гидоти приніс. Ядвігу Швелерову просто в лісі правець ухопив. Її подруга, Меліс-відьма, на барках додому волокла. Знахар бився-бився... Марно. А ліс до наступної осені як поганою мітлою вимело: звірина сонна, щиглі каркати здумали, гриби величезні та порохняві... Ягода посохла, погнила. Я з капралом Фюрке поткнувся подивитися: що за напасть така? І знаєте, майстре чаклун...

Він розвів руками: мовляв, розповів би, та слів бракує.

Звичайну байку історія Ернеста Намюра мало нагадувала. Малефік відчув слабкий укол цікавості.

– Ви дозволите? Мені простіше глянути самому.

Ландвер'ер замислився. На його місці замислився б кожен: чи пускати в засіки пам'яті чужого чаклуна? Чоло офіцера зім'яли зморшки; очиці втонули ще глибше, поблискуючи намистинками. Мускулос не заважав, очікуючи. Звичайно, за необхідності він міг би, що називається, «взяти

силоміць». Але насильство ментального типу тхнуло Тихим Трибуналом. Особливо якщо приводом до розслідування стане скарга військового – гвардія чи ландвер, це ролі не відігравало. Крім того, ви ніколи не пробували порпатися в чужих схованках, відшуковуючи криївку, коли дім навколо горить, у диму сновигають тварюки, про яких краще не згадувати, і грабіжник щохвилини ризикує залишитися під задимленими руїнами назавжди?! Якщо не пробували, то Андреа Мускулюс вам щиро не радить.

– Я довіряю вам, майстре чаклун. Дивіться самі.

Малефік був вдячний ландвер'єру: цікавість долала дедалі сильніше, а дозвіл співрозмовника спрощував процедуру.

– Що мені треба зробити?

– Вам, пане ланд-майоре, не треба робити нічого. За це я вам буду надзвичайно вдячний.

– Пити можна?

– Потрібно. А тепер помовчіть, прошу вас.

Легкими пасами Мускулюс зібрав жменю мнемо-флюїдів, які оточували Ернеста Намюра. На дотик відсіяв лушпиння, поморщився від слабких опіків: все-таки згода ланд-майора було не цілком щирою. Рештки виклав на столику в дві смужки, мимохідь милуючись сніговим блиском флюїдів. Такий відтінок зустрічається в людей, мало обтяжених сумнівами, таких, що віддають перевагу виконанню наказів перед власною можливістю командувати. Скрутив із серветки рурочку; застромив один кінець у ліву ніздрю, нахилився до

стільніці й добряче нюхнув. Перечекав колючий сплеск сучом, зарядив праву ніздрю.

– Зараз дуже прошу мене не відволікати, – встиг сказати чаклун.

Відповіді він уже не почув.

...Тхне пріллю. Над головою співає іволга. У кущах ричини, за спиною, вовтузиться ланд-капрал Фюрке: капрала нудить. Погляд опускається нижче. Хочеться замружитися. Ні, не можна. Треба дивитися. Я сказав: дивитися, Намюре! Ти чуєш?! Коли одержимі Чистими Тварюками взяли в кліщі твою роту під Вернською цитаделлю, ти ж споглядав гірше, ніж зараз!

Ну-бо, приятелю.

Не відвертайся.

Тіло, до половини втоплене в опалому листі, скручене з неймовірних частин. Дитяча долоня. Плече й частина грудної клітини дорослого чоловіка. Ріденькі, сиві кучері старого падають на скльовані птахами ніжні щоки юнака. Права щок старша за ліву: там пробивається ріденька борідка. Ноги різного віку: одній років п'ять, другій – усі тридцять. Волосатий живіт зрілої людини, але геніталії під животом – безневинної дитини.

Віддалік лежить другий труп. Такий самий, але над ним більше попрацювали лісові поглиначі падла. Це його побачив капрал Фюрке, після чого й перестав бути корисним для

пошуків і розслідування. А ти все дивишся, хоча користі з цього мало.

І ще: запах.

Ні, не сморід мертв'ячини – це ти зараз вважав би благом, ароматом парфумів Крихітки Жаклін.

Мабуть, так тхне доля, коли вона гние.

Дивна думка. Але зрозуміти її джерело не вдається: майже відразу ти поринаєш у кущі, болісно кашляючи, приєднуєшся до Фюрке.

Чи варто казати, що все задоволення від вечері було геть-чисто отруєно? Навіть учорашні мерзотники-трепанги знову стали впоперек горла. Блідий до синяви Мускулюс швидко хлюпнув у чарку, випив удох.

Повторив без перерви.

Коли Просперо Кольраун демонстрував учням наслідки заборонених дослідів на стику девгеніки й «*magia nigra*», наприклад, результат злучування жаби, гороху й інкуба – це було далєбі не так огидно.

– Так, ви бачили. Тепер я розумію, майстре чаклун: ви дійсно бачили.

Ландвер'єр зі співчуттям стежив за малефіком.

– Вам зрозуміло, чому я не тяг цієї гидоти в місто? Ми з Фюрке закопали тіла побіля Юстових ярів. Капрал мовчун, на нього можна покластися. Досвідченого мага в Ятриці нема, викликати чарівника зі столиці – зайвий клопіт. Попо-

взуть чутки, гуртівники почнуть ганяти череди в обхід, купці оголосять бойкот ярмарку... Ви будете сміятися, майстре чаклун, але я люблю це місто. Це маленьке, сонне, миле місто. Я вважав за благо промовчати. І п'ять років запевняв себе, що вірно вчинив. Особливо, коли тієї ж зими з'явилися каземат-нишпорки зі столиці. Щоправда, в зовсім іншій справі.

Спершу Андреа вирішив, що йому почулося.

– Нишпорки? Це був листв'янчик-місяць, п'ять років тому?!

– Так. А що?

– Початок місяця? Середина?!

– По-моєму, третя декада. Вам зле, майстре чаклун?

– Ні, – відповів Андреа Мускулюс. – Усе гаразд. Давайте ще вип'ємо?

SPATIUM II

Дикі лови або Мемуари Андреа Мускулюса, чаклуна й малефіка *(листв'яничок-місяць, п'ять років тому)*

Чарівника не здивуєш.

Але це було диво-дивне.

Минулого вівторка старий лейб-малефактор Серафим Нексус особисто відрекомендував Його Величності вірно-підданого чаклуна Андреа Мускулюса.

Останній уперше вдостоявався аудієнції в найяснішої особи та хвилювався, як дівка перед шлюбними перегонами. Однак, хвала Вічному Мандрівцеві, все пройшло добре. Король перебував у доброму гуморі, лейб-малефактор відверто захищав «обдарованого отрока, без п'яти хвилин магістра»; та й сам Мускулюс пробачив старому легковажного «отрока» й відчув натхнення. Вклонявся вишукано, їв ножем і виделкою. Говорив як по писаному, без соро-міцьких ідіом простолюду, і завше вчасно: тобто, коли до нього звертали-ся. У паузах же мовчав із благоговінням. У підсумку Едвард II дав найвище розпорядження оформити чаклунові патент члена королівського почту. Спершу на сезон майбутнього

полювання в Бреннських лісах, а там – як складеться.

– У якій, дозвольте запитати, якості? – вклоняючись, поцікавився переписувач-куратор із Канцелярії Патентів, допитливий та в'їдливий, немов жучок-червиця. Сизі щоки переписувача обвисли скорботними брижами в передчутті роботи. – Ранг? Звання? Платня казенна, чи на свій кошт?

– Старий я став, – невлад розкашлявся Серафим Нексус. – Подагра замучила. І сідничний нерв защемлений тріхи. Важко мені на полюваннях гарцювати...

Едвард II лукаво, з розумінням кивнув:

– Оформляйте на скарбницю. У якості, виходить, діючого консультанта лейб-малефіціуму.

Король замислився, осяйно посміхнувся й додав:

– З випробувальним терміном. Серафиме, не ревнуй, сам же рекомендував...

Просперо Кольраун цього разу сподівався відсидітися вдома: будь-які поїздки, а полювання особливо, бойовий маг вважав марною витратою сил тілесних. До своїх тілесних сил він ставився надзвичайно дбайливо. «Полювання – часу марнування!» – скаржився маг домашнім. Однак придворний волхв-люміносернер напередодні від'їзду обкурився та накликав недобре. Пророкував «дорогу далеку, казенний дім» із обтяжуючими обставинами. Королеву схопила мігрень, інфанти ридали, обіймаючи батьківські чоботи – одним словом, для заспокоєння королівської родини таки Кольраун мусив супроводити Його Величність. Він рипів

серцем і чобітьми, ресорами карети й пружинами новомодного сидіння, з величезним небажанням їдучи за владикою.

Консультантові лейб-малефіціуму, на жаль, місця в кареті не надавалося, тож Мускулюс поїхав верхи на казенній кобилі.

Мисливський табір нагадував розтривожений мурашник із рідкісно нетямущими мурахами. Слуги, ловчі, конюхи, доїжджачі, стрепенні, посошкові, егері, псарі, кухарі з кухарчуками, пані кепської поведінки... Здавалося, що за королем воліклося півстолиці. Причому, саме та половина, що була найменше пристосована до похідного життя. Добре хоч, загоничі встигли полишити табір. З тазами, гонгами й стукотілками, вони ще затемна подалися в хашу – й зараз, як доповів прем'єр-ловчий, «раді гнати».

Після легкого десерту, що затягся години на три, почт поринув у сідла, готуючись супроводити володаря.

Андреа Мускулюс обмежив сніданок деревними устрицями, бріюшшо «Dofine» і ковтком білого з кмином. У час, що звільнився, він устиг тричі «обнюхати» зброю, спорядження та околишній Фільчин Бір на предмет шкідливих флюїдів, зурочення та засідок бунтівників. Останнє, звичайно ж, було зайве. Присутність у таборі Просперо Кольрауна, бойового мага трону, і загону лейб-варти на чолі з капітаном Рудольфом Штернбладом – усе це робило запопадливість молодого чаклуна пустою витратою мани. Політична обстановка в державі також не обіцяла сюрпризів. Палацові прогности з ака-

демії «Золотого Кочета» всі, як один, голови закладали, що суспільство благоденствує, заздрісники безсило скрегочуть зубами, а численні бастарди добровільно підписали відмови від претензій на престол Реттії.

Однак Андреа звик відповідально ставитися до своїх обов'язків. Через що, значною мірою, лейб-малефактор і накинув на нього оком. Але накинув зовсім не так, як робив це в деяких випадках. Доброзичливо, можна сказати. Випрохав попередньо дозволу в «колеги Просперо» перед від'їздом мисливців зі столиці:

– Ви не проти, любий друже?

– Звісно, любий друже!

– А що, любий друже, скаже з цього приводу ваш протеже?

– А хто його, любий друже, питатиме?

До речі, Просперо Кольраун зранку теж накинув оком на учня. У буквальному розумінні: викликав малу оковертку, скрутив з її допомогою «Рябу Зіницю» та закріпив на чолі в Мускулюса. Тепер бойовий маг мав можливість стежити за полюванням, не залишаючи табору. Особисто скакати лісом, витрачаючи на це дорогоцінні сили, Кольраун очевидячки не збирався.

Шовковий гамак, з погляду переможця Септаграми Легатів і жаху Чистих Тварюк, значно краще підходив для захисту найяснішої особи.

За ці дні Андреа трохи звик до придворного бедламу. Навчився напускати на себе похмуро-демонічний вигляд,

що личить чаклунові на державній службі. Личина допомагала приховати ганебні для справжнього малефіка почуття: гордості та хвилювання переслідували Мускулюса з моменту аудієнції. Ось і зараз він щиро сподівався, що має поважніший вигляд, ніж у віце-барона Борнеуса з синами. Організатори полювання, на чийх землях Едвард II збирався загонити козуль і брати лис на рогатину, мало не лускали від пихи. Між іншим, король полював у тутешньому віце-баронстві мало не щоосені. Могли б і звикнути. Чи це вони перед столичною знаттю гонор показують? Мовляв, до нас Йо-го Величність у гості навідується, а вас до себе, лизоблюди, дзвіночком викликає! Складалося враження, що марнославство вставило соломинку в потрібне місце та роздмухує камзоли й штани Борнеусів до непристойної ширини. А гординя натирає щоки буряком, забарвлюючи триденну щетину в пурпур.

Ні, Андреа Мускулюс нітрохи не нагадував шляхетних мужланів! А що куртка затісна – то це не від чванливості, а від добре розвиненої мускулатури, що відзначала всіх магів школи Нихона Сивочола. У плані міцності тілесної Мускулюс, виправдовуючи прізвище, намагався не відстати від наставника Просперо, все дозвілля віддавав сублімації мани в м'язах, зв'язках і сухожиллях.

Відстати, зрозуміло, відстав, але в цілому дечого досяг.

Роги завили, мов білуги. Чаклун поморщився, колупнув пальцем у вусі.

Видерся на кобилу, пригнічену загальним божевіллям.

І – помчали мисливці! Швидким клусом, лісом. Діброва, березові гайки, ялиновий лісок. В'язи обабіч дороги від поваги горбляться, ламають шапки крон. Клени дорогою поступаються. Сонце крізь листя – зелень, золото! – підморгує, сліпить. З-під копит – пріле листя жмутами. Звідусіль – глухий тупіт. Це земля з ляку тремтить. Сам король з почтом скаче! Розуміти треба! Попереду, здаля – галас і тріскотнява. Це загоничі платню відпрацьовують. Все йде як слід. Усе, як треба мчить, миготить, трясеться, жене й ловить. А все одно намагається Андреа, діючий консультант лейб-малефіціуму з випробувальним терміном, із Його Величності ока не спускати. Молоде-зелене, за кожним кущем вражі некроти зі змовниками ввижаються. Добре, кобила навчена. Йде рівно, розумниця, під гілки вершника не підставляє, за монарховим скакуном устигає.

Сподобався кобилці бравий жеребець.

І все одно трапилася халепа! Сідло на бравому, знаця, жеребчику набік зїхало. Беркицьнулися Його Величність просто під копита віце-баронському гнідому. Але тут уже варто віддати належне Борнеусу: на скаку коня зупинив. За лікоть від найяснішого тім'ячка копито в землю вдарило! Чи не це лихо зануда-люміносернер пророкував? Добре, обійшлося, зглянулася Нижня Мама. Король навіть підбадьорився трішки, просяяв обличчям, а тому через попругу, яка лопнула, гніватися передумав. Сідло замінили – знайшлася в ко-

нюха запаска, ніби нюхом чув! І далі помчали.

Тільки з цього моменту всі лови наперекіс пішли.

Дикими зробилися.

Передовсім із дичиною безглуздя почало коїтися. Чекали, виходить, ланей, а з переліска – тріск-гуркіт! Ніби не лань трепетна, а броньована потвора несвезлох через буреломи пре. Якщо так, то лихо. Несвезлоха й бойовим волхвуванням не надто зупиниш. Мотає, гад, мордою, і лізе. А стріли від нього рикошетять.

– Списа! – звелів король, стримуючи жеребця. – Заклятого!

Обличчям же прояснів удвічі. Коли ще така забава трапиться?!

І ледь із заростей обдериhi вилетів на мисливців запеклий шкарбун, тільки-но повів оком, до країв налитим кривавим свинством – всадив Його Величність звірові списа прямо за ліве вухо. Там у чепурунів перо з берета звішується, а в шкарбунів таїться вразливе місце. Якщо, звичайно, бажаєш бити наповал, не псуючи звірові шкіри, а собі – життя.

– Чудово! – з повагою рохнув віце-барон, знавець кабанячої забави. – З почином, государю!

Андреа нудило від захвату й запізнiлого ляку. Він тривожно переводив погляд з незворушного короля на поваленого звіра – й назад. Брудно-жовті ікла, щетина на зашийку, мереживний комір... Поталанило! Але ж якби спізнився єгер та вчасно не подав государеві списа, почин міг би й по-іншому

скластися. Тривога долала чаклуна. Невиразна, незрозуміла, вона не мала під собою ані найменших підстав – особисто ліс «обнюхував»! І все-таки...

Не трапилося.

Але могло трапитися...

– Найнижчі вітання!

– Чудовий трофей!

– Володар людей здолав владика лісу!

Четвірку слуг миттю відрядили тягти здобич у табір: двоє б насадилися. Мисливці ледь устигли видертися в сідла, як із хащі повалила найрізноманітніша звірина. «Але ж загони-чі ще далеко», – відзначив Мускулюс. Та йому відразу стало не до міркувань, бо почалася справжня плутанина. Звідусіль безладно летіли стріли, дротики й міцні слівця; лані, сарни, яки й кодьяки кидалися просто коням під копита, змішались в купу звірі, люди; галас, тупіт, іржання, вереск, молодецький посвист. З густого тамаринду, виючи по-зимовому, вивернулася пара вовків: сіро-рудих із підпалинами. Юний віце-баронет змахнув метальним серпом, кінь під запальним молодчиком затанцював...

Мускулюс цілком чітко пов'язав подумки зубчасте вістря серпа й монаршу спину, благослови її Вічний Мандрівець! У животі забило крижане джерело, погляд став скляним, наливаючись лихою силою. Зурочувати зброю на льоту – справа не для слабких серцем... Х-хух, устиг! Заодно й вовчиськові перепало від пристріту: відрубало кошлатого хвоста. Зате

Едвард II неушкоджений!

Знову випадковість?!

Ніздрі до болю, до опіку втягували гострий, пряний аромат лісу. Ні, лихими чарами не тхнуло. У нетрях на північному сході тягло легким гаром: там діялося якесь волхвування, але викид мани ніяк не був спрямований на Йо-го Величність. Андреа перевірів раз, іще раз. Пахло захистом, огороджуванням; приорювало гнилизною мук. Можливо, сільська відьма обалдінь-траву силоміць добуває. Чи мандрівний кобник в'яже щиглів-синиць «Мережею Диделя». Чого б і ні...

Наступної миті «Ряба Зіниця» на чолі болісно сіпнулася. Злетіла над головою малефіка, спалахнула малим сонцем, стрімко розростаючись, зробилася видимою. З черева неможливо-світила сплив веселковий пузир-гігант ліктів зо п'ять у поперечнику. Всередині міхура вгадувалася могутня постать Просперо Кольрауна. Рапід-трансмутація «Рябої Зіниці» у двобічний обсерватор – про таке Мускулюс до сьогодні тільки чув, але бачити навіч сподобився вперше!

– Хутко! Норд-норд-ост! – для вірності бойовий маг трону вказав рукою напрямок, що миттю переконало чаклуна в серйозності становища. Якщо Просперо зайвий раз ворухнувся, виходить, справи нікудишні. – Зурочення, пристріт, біда неміч, «чорний день»! Поквапся!

І, бачачи, як Андреа розправляє плечі, готуючись до громіздкого концепт-закляття, grimнув на учня:

– Нема часу! Зурочуй по площинах!

Вигукуючи вказівки, Кольраун робив руками необхідні паси, готуючись упасти на таємничих зловмисників усією міццю бойової магії.

Радість осяяння зробила розум оглушливо-дзвінким, начебто удар у литаври над вухом сплячого. Усе відразу отримало зміст. Підозри виправдалися: збіги зовсім не випадкові! О щастя! Це найсправжнісінький замах! І зараз вони з учителем мусять відбити вражі підступи. Врятувати короля, не дати залишити Реттію без голови... Аж у низу живота почався весняний льодохід. Наповнюючи колючим морозцем порожнечу розуму, зламуючи запаси мани: спершу в м'язах спини й сідниць, далі – в плечах і шії. Погляд захурделила пурга, перетворюючи очі на кришталеві лінзи. «Вороняче баньши» безгучно вибухнуло надсадним граєм, перш ніж почалося виверження зурочень.

Консультант лейб-малефіціуму, що називається, крив кутом, не дбаючи про наслідки.

А слідом, розрівняним простором Фільчиного Бору, стоючи вістря мани на нещасливий норд-норд-ост, ударив Просперо. Зараз учитель із учнем вичавлювали себе, як босі п'яти дівок вичавлюють виноград у казанах, з веселим оскаженінням викладаючись до решти за лічені миті. Для поцінувачів, якби виявилися вони на свою голову в епіцентрі сутички, це було б святом Високої Науки. Навіть якщо поцінувачі потім не змогли б нікому розповісти про враження.

Ось тільки віце-барон із синами повелися дивно. Напевне, тому, що не були поцінувачами. Один із баронетів, бурмочучи вульгарну нісенітницю, яку, мабуть, вважав закляттями від пристріту, пожбував у обсерватор булавою. Зрозуміло, ні рапід-трансмутанту, ні несправжньому образіві Просперо, котрий там бушував, булава шкоди не заподіяла. Зате пролетіла крізь личину та влучила точнісінько в потилицю флаг-доїджачому, забезпечила останньому тривалий відпочинок у кущах чемериці. Результат викликав гнів у баронета, й огрядний молодик оголив другу булаву, сповнений рішучості збити-таки «летючу капость».

Бойового мага він очевидячки не впізнав.

Тим часом віце-барон дав шпори своєму гнідому, кинув коня просто до Його Величності. Невідомо, які були наміри в Борнеуса, але капітан лейб-варти Рудольф Штернблад ніколи не вважав себе знавцем сердечних мотивів і спонукань. Душі прекрасні поривання – справа приватних психей-найманок. А капітан вважався людиною дії, причому дії вузько-спрямованої. У зв'язку з чим і вжив заходів.

Одним словом, до Едварда II віце-барон не доскакав.

І гнідий не доскакав теж.

Та й баронет-метальник надовго вгамувався.

Старший синок Борнеуса в цей час рубав сокирою беззахисного Андреа Мускулюса, задіяного малефіціумом для порятунку корони. На щастя, сокира загрузла в дубовій гілці, а баронета оглушили та зв'язали єгері.

– Руді, забирай величність! У табір, усі в табір! – давлячись хрипінням, устиг крикнути Просперо. За мить веселковий міхур станув у повітрі. Видовище, варто зауважити, чарівне, але Мускулюс його не бачив. Знесилений, тимчасово осліплений, чаклун падав з коня.

Дякувати комусь: упіймали.

До столиці поверталися галопом. Цього разу для Мускулюса знайшлося місце в кареті: Його Величність особисто розпорядилися! Інакше залишився б консультант лейб-малєфіціуму в Фільчинім Бору на весь випробувальний термін. Екстрим-викид мани не минається марно. А для адепта школи Нихона Сивочола обертається найжорстокішим розслабленням членів на добу й більше, що змінюється періодом занепаду сил. Як після народної реттійської гри «кілля-на-ви-молот», де гравці молотять одне одного дрюками, нехтуючи захист: хто, значить, швидше звалиться.

Треба сказати, що Просперо Кольраун був гідною парою учневі, крекчучи та охкаючи.

На зворотньому шляху не обійшлося ще без дрібки капо-стей. Колесо в карети відвалилося, слуга здуру в багаття «горючих слізок» замість дров підкинув, кухар ошпарився та висловлювався так, що якби мав хоч краплю мани... Однак помалу неприємності зійшли нанівець і вщухли без серйозних наслідків. Немов бридкий оцет, щедро вилитий на короля з почтом, поступово видихався.

Мускулюс дивувався. Він ладен був голову закласти, що

ніяким шкідливим волхвуванням у лісі не тхнуло! А тим більше «заточеним» на підривання трону Реттії. Попруга лопнула, рука здригнулася, серп металевий пішов не туди, шкарбун-сікач не влад із кущів виломився... Не чаклунством, виходить, а природністю: не тхне, не пече, а вся гідота ніби сама собою діється. Влаштувати жертві цілий букет капостей – це досвідченому малефікові раз плюнути, два тупнути. Тільки от лихо: колега-чаропліт неодмінно чужо ману зачує! Чи може пес помочитися, щоб інший не нанюхав?!

Отож-бо й воно...

По поверненні в столицю Департамент Монаршої Безпеки без зволікань почав розслідування. Відрядили у Фільчин Бір взвод досвідчених каземат-нишпорок для слідчого експерименту. На жаль, через розлив Ляпуні службовці добулися до місця події лише взимку, коли ріка замерзла. У столицю вони повернулися ближче до весни, і їхній звіт відзначався суперечливістю. Сімейку Борнеусів, котра очікувала повернення слідчих у камерах казенної темниці, допитали – під тортурами з'ясувалися їхні благі наміри. Рятували, мовляв, Його Величність, клали голову на вівтар батьківщини. Пана Кольрауна в кулі ніяк не впізнали, прийняли за злого демона з вигляду й за вчинками. Гнідого гнали виключно на підмогу найяснішій особі, бо чаклун урочив. Незабаром слідство було припинено, віце-барона з синами випустили з темниці з почестями, склали публічні вибачення і най-

вище нагородили Орденом Мимовільної Звитяги, спеціально заснованим для такого випадку.

А чаклунові Андреа Мускулюсу зарахували випробувальний термін.

Із подякою перед усім лейб-малефіціумом.

Мускулюс не знав, що напередодні виправдального вироку до королівській спальні незрозуміло як потрапила депеша від сумно відомої Ради Безкорисливих Змовників. Вибачаючись за невдалий замах, РаБеЗ завіряв, що відтепер Едварда Реттійського занесено до списку недоторканих для замахів осіб. Втім, чаклун не знав про це й зараз, а отже, такі відомості виходять за межі спогадів Андреа Мускулюса.

Це так, до слова.

САПУТ ІІІ

**«Здавалося, старі волхви,
проголосив: „йдемо на
ви!“, збрехали чаклунові...»**

– ...Ой, що за пан до нас завітав? Ай, важко панові йти! Уй, кошель до землі тягне? Агов, Тацит із Ощипом поспішають на поміч! Цієї ж миті полегшимо бідолашного пана...

– Вгамуйся, Таците. Це малефік зі столиці. Напідпитку, – похмуро повідомив слуга, виділений Мускулюсу в провідники.

– Га?!

Приятьель говіркового Тацита вочевидь почув незнайоме слово. І, швидше за все, прийняв його за лайку. Зате живчик Тацит виявився куди ерудованішим:

– Ах, це ж зовсім інша річ! Ух, чого ж ти відразу не сказав?! Ех, проведемо пана! Чого доброго, причепиться шелупінь дуболомна, а на всякий гик не наврочишся! Та й навіщо ману на шантрапу марнувати, коли Тацит Горлань завжди залюбки? Ходімо, пане малефіку, женіть геть тугу-журбу...

До тупого Ощипа нарешті дійшло, з ким вони мають справу. Богатир заквапився підтримати напарника:

– Так того ж... аякже! Спровадимо...

– Пани малефіки, – втовкмачував йому напарник, уже йдучи, – вони, вважай, святі! У святих, Курячий ти Ощип, усі прокльони завжди збуваються. І в панів малефіків теж. Таким приємним панам гріх не допомогти...

Сам Андреа в захоплюючій бесіді участі не брав. Лише відзначив мимохідь: «Ти ба! Молодець ланд-майор! У них тут грабіжники, й ті ввічливі...» Голова в чаклуна була зайнята зовсім іншим: їй доводилося керувати саботажниками-ногами. Товстоп'яті ледарі, сварили тротуар, п'яний до свинячого вереску, намагалися піти у відпустку до ранку. Ще в аустерії малефік звичним зусиллям перевів усю необхідну витрату мани в сферу амбіт-контролю, й тепер у мозку зчинився справжній шарварок.

Від барвистих плям їдко несло тривогою.

Сморід Фарбівної слободи, що постала за Ляпунню, був далекі приємніший.

Після тварюк, виявлених у засіках пам'яті Ернеста Намюра, життєво необхідно було випити з гідністю. Ландвер'єр охоче склав компанію в цій шляхетній справі. Пізніше за їхній стіл підсів нахабний старигань, який притяг із собою табурет, тачу, де красувалося вульгарне консоме з профітролями, кубок і глечик імбирного пива. Андреа змучался в здогадах: як усе це вмістилося в руках стариганя за один раз?! Старий низенько вклонився «наймилішому панові Андреа» (уже все місто в курсі, чи що?!) та вголос потурбувався про «здоров'ячко Просперо Кольрауна, світоча Високої На-

уки». Мускулюс і оком не змигнув, як виявилось, що вони зі старим палко сперечаються щодо прогностицизму 8-ї теорії Матіаса Кручека, приват-демонолога Реттійського Універмагу. Теорія була, м'яко кажучи, спірною, але старий дотримувався радикальних поглядів. Відмітаючи контр-аргументи Мускулюса, він нервувався, бризкав пивом і люто струшував крихти з бороди на плащ, у який постійно загортався.

Морозило дідуся?

До речі, плащ був із дорогих, з мереживами, хлястиком і багряним підбиттям.

– Чи відомо вам, наймиліший пане, що не тільки сама 8-а теорія геніального Кручека, але й частина спеціальних висновків із неї встигли отримати блискуче експериментальне підтвердження?!

– Дозвольте поцікавитися, яке саме?!

– На жаль, перебуваючи в провінції, я обмежений у аргументах. І не маю змоги широко обговорювати приватні досліді, проведені Матіасом Чудовим разом із Фортунатом Цвяхом, найкращим венатором королівства! Але вже повірте на слово...

Напевне, ланд-майор чимало подивувався б такій вченій суперечці в стінах «Кульгавого Мірошника» – якби не півдюжинний кухоль глинтвейну, якого спорожнив доблесний вояка. А оскільки глинтвейн офіцер полюбляв із ромом, то замість подиву Ернест Намюр брав у диспуті найдіяльнішу участь. Проблеми демонології його жваво цікавили: по ви-

ході у відставку, він зібрався звести теплицю й присвятити дозвілля розведенню екзотичних інферналів.

Ці найвищою мірою розумні плани навідали Намюра просто зараз.

Далі розмова цілком логічно перекинулася на приватні розв'язання рівнянь Люффа-Гонзалеса, розділ «Левітація великих предметів». Отут старий здивував Мускулюса, бо виголосив оригінальне, а головне, вкрай витончене розв'язання класичної задачі «Гора йде до малефіка». Головна умова – вірний добір магів. Знадобляться лише троє: геомант-подвижник, власне левітатор і волхв-аччендарій. Інтерференція потоків мани, створення «стоячих» ефірних хвиль...

– Спритно!

Ланд-майор стройовим басом підтримав колег і віддав військовий салют. Під його потужною долонею чарка чаклуна теж вирішила взяти участь у диспуті з левітації. Поки малефік, зігнутий у три погібелі, шукав цю найнеобхіднішу на світі річ під сусіднім столом, старигань надумав прощатися.

– До побачення, майстре Андреа. Дякую за приємну бесіду. Обов'язково переказуйте вітання високомудрому Кольрауну. Щиро сподіваюся, що його досліди з каскадними піроглобулами увінчалися успіхом.

– Від кого ж вітання переказувати? – волав чаклун із-під столу.

Однак плащ старого лише майнув у дверях «чистої» зали. Жвавий дід трапився, зберігай його Добряга Сусун! Рап-

това поінформованість дідуся видалася вкрай підозрілою. Обізнаний щодо дослідів Просперо, вітання передає, сильний у теорії...

Мускулюс неабияк докоряв собі за втрату пильності.

– Ерні, я миттю!

У «народній» залі старого не виявилося. Мускулюс поткнувся на вулицю. Однак і тут на нього чекала невдача. Хіба що звідкілясь збоку вивернулася гарненька молодиця з породи чарівливих удовиць, яка рішуче волокла за руку білявого паливоду. Хлопчисько, вбраний у ганчір'я, показав чаклунові язика. Матуся почастивала синочка ляпасом; з-під пахви в неї випав згорток, звідки звисав мереживний хвіст. Молодиця підхопила своє майно та поволокла хлопчиська далі.

Чаклун з натугою примружився їм услід.

Ні, не личина. Звичайний хлопчисько, звичайна жінка.

Він повернувся ні з чим, але заявив, що більше не питиме. Навпаки, з завтрашнього ранку подасться в аскети.

– Завтра? – засумнівався ландвер'єр. – Завтра в аустерії рибний день...

Домовилися, що в аскети підуть обоє, але з наступного місяця.

Коли чаклун розплачувався, аустатор прямо-таки силоміць накинув йому слугу-проводиря. Мускулюс знав, що господар правий, однак дякував і відмовлявся з віслючою впертістю. Від настирливої опіки відскіпався, стрімко рушив до

виходу: одноногий господар за ним не встигав.

У фойє, перед другим дзеркалом, чепурилася гарненька суккубара в дуже декольтованій сукні. Атлас кольору, відомого в Ретті як «лазурова спокуса», жагуче підкреслював запаморочливі форми. П'яний, тверезий, долею битий, Андреа помилитися не міг. Суккубара. Найсправжнісінька; проби ніде ставити. Повернутися, набити аустаторові пику за брехню? Еманції демоніці були ті самі, що відходили від Гюрзелі, Химейри та Емпузи – тільки тонші, з виразною аспідною смугою на краю спектра. Втім, суккубара з вигляду не була небезпечною. Ну, вилюбить за ніч двоє-троє бідолах до цілковитої нестоячки на тиждень наперед. Ну, отримає від дружин на горіхи. Летальний результат виключається, а нагляд за моральністю в Ятриці його не обходить. Хай Ернест Намюр стає грудьми на захист земляків і гостей міста. А Андреа Мускулюс спати піде.

– Самотньо? – грайливо запитала суккубара, бо вловила ключову думку: «спати».

Поруч із пані вертівся карлик-грум у чалмі, шароварах і туфлях-човниках богатирського розміру. У жодному з дзеркал карлик не відбивався.

Малефік підморгнув «воронячим баньши», галантно розкланявся з суккубарою і нетвердою ходою вийшов на площу. Отут його знову нагнав господар зі слугою. Цього разу Мускулюс погодився без суперечок і рушив до будинку Швелерів бруківкою Ятриці, котра штормила.

Десь у пільмі, під мовчазним громаддям пам'ятника,
хрипко співав вагант без ліцензії:

– Волосся сріблом вкрили дні.
Шолом? Хутро?
За першість бій ведуть в мені
Зло та добро.
Ось-ось кульгать мені, козлу,
Туди, де край добру та злу...

* * *

– М-матінко!

У такий спосіб чаклун пом'янув Нижню Маму та всю лагідність її і ще довго стрибав на одній нозі.

Перешкодою, об яку він забив улюблений лівий мізинець, виявилася одна з чудових пасочок, що геть засіяли вулицю. Немов нащадки кочової спогань-грибниці, за день ляпки затверділи, набули міцності граніту. З таких, тля безхвоста, редути зводити! Дітлахів давно батьки погукали спати, але плоди дитячої творчості широко розляглися від старої акації до кута Згаслих Ліхтарів. Молодий, дурний місяць набундючився, став рогом донизу, й чаклун несподівано для самого себе присів навпочіпки, вдивляючись в «тім'я» підступної пасочки. Зоряний пил іскрився на всьому навколо, полегшуючи завдання. Розбираючи дивовижні знаки, видряпані на

пасочці, Мускулюс заклопотано чухав потилицю: такої абетки він ніколи не зустрічав.

А для закарлючок малечі знаки були надто... Розумні, чи що?

Чублячий лист Південних Цапів? Навряд чи. За таке знущання над «шибеницею», коронкою над твердим «Х» Цапи взяли б із недолугого переписувача пасивний стан з відсотками. Піктогліфи долини Сет-Раббі? Там пишуть справа наліво, а тут, зважаючи на нахил... Клинопис вегетів-каннібалів? Ні, вегети клин клином вибивають, у них заокруглення поза законом... Таємна мова зомбійців? Каліграф-школа «П'яний майстер Е»?!

Андреа забув про забиту ногу, враз протверезів і почав нервово походжати між пасочок. Добре, що «почт» залишив його на мосту через Ляпунь, кашляючи та бажаючи щасливого шляху. Бракувало ще свідків! Серце дзенькало тривогою: у розташуванні твердих, зернистих башточок була система. Безсумнівна, виразна система, але зібрана з божевільних, погано з'єднаних частин. Так дурень-мортанатом на нічному полі бою збирає з решток солдатів Абсолютного Воїна, отримуючи в підсумку кульгавого горбаня, що страждає на косоокість, розлад координації та схильність до гри на тамбурелях. Гілочки без кори, які поєднували групи ляпок, жмені щебеню тут і там, концентричні кола, – точніше, еліпси, на кшталт храмового зодчества друїдів з печер Зюзудри. Дуже схоже розташовуються бляшки ритуального Щита Ко-

ристі айярів Махдармаха, покликаного відбивати підступи натурал-джинів...

«Червоненький! Сонечко запалилося! Ну ти ж бачиш, Агнешко!»

Відчуваючи кволість від тверезості, яка підступила до горла, чаклун зосередився. Опустився на коліна, сів на п'яти. Штани потім не відпереш із цими чинбарями, але байдуже. Не так важливо. Стоячи, він зараз не зумів би підвестися духом. По всьому тілі, у потаємних місцях, почали спалахувати темно-лілові вогники. Кадик, пахви, лівий лікоть, куприк... Мана перерозподілялася для додаткового викиду. Вогники були цієї миті цілком видимі, й випадковий перехожий ризикував до кінця днів залишитися недорікою. Краєчком свідомості Мускулюс зміркував, що структура вогнів на його тілі та структура дислокації пасочок біля глухого кута...

На жаль, думка залишилася внизу, на землі, а дух чаклуна піднісся у Вишні Емпіреї.

– Легкого ширяння, пане!

Дикий Янгол, пролітаючи повз нього, розкланявся з малефіком і полетів, скаржачись тіні жіночої статі на самотність і лиху кур'єрську долю. Тінь горнулася до серцеїда, затишно розташована в його пазурах. Мускулюс побажав янголові здійснення бажань, а по тому взявся до детального мана-аналізу. Спектроліз, редукція, титрування... За двадцять хвилин дух повернувся в тіло, стогнучи від ганьби. Зрозуміло, дитячі бастіони тільки з вигляду не дитячі. У всьому іншо-

му пасочки-щєбінь-гілочки були начисто позбавлені навіть присмаку мани. Система – не система, а чаклунської сили в бастіонах і контрескарпах малечі крилося менше, ніж у бородавчастій жабі-наперстянці. У тварини хоч є шанс захопити в пащу сталевий гвинт і чекати на болоті юного дофіна з арбалетом...

Дурень ти, малефіку.

Коза ти вільновідпущена.

Драна.

Розчарований і присоромлений, Андреа брів до паркану знайомого будинку. Ретельно обходячи нещасливі пасочки: спіткнутися й розбити на додачу правий мізинець було б уже цілковитим крахом. Напився, нездара? Волхвування тобі ввижається, недоумку?! Хотілося впасти на розстелене ліжко, заплющити очі, забутися... Біля воріт, із будки, буркотливо гавкнув Нюшка: носить, мовляв, усіляких! Мускулюсу пригадався Дикий Янгол, і він вирішив був поскаржитися псові на самотність, але підвів очі й скам'янів дурною тичкою.

На другому поверсі дому Швелерів світилося вікно.

Видимо, там розташовувалася спальня хворої Ядвіги. Звідси можна було розгледіти лише різьблену спинку ліжка, – поважне родинне ложе, де справно зачиналися маленькі швелерята й відходили в світ інший старі, поступаючись спадкоємцям правом бити, м'яти й дубити. Над ліжком виразно виднівся на світлому тлі силует хазяїна Леонарда. Об-

личчя чинбаря світилося радістю, губи ворушилися, вимовляючи нечутні звідси слова, а схожими на окости ручиськами Леонард робив паси.

Прокляття!

У цих пасах крилася система.

Пес Ньюшка гавкнув голосніше, дивуючись гостеві: чому чекає зовні? Воріт у Фарбівній слободі не замикали. Але Мускулюс залишився глухий до натяків пса. Весь перетворився на увагу, стежив за пасами хазяїна. Абсолютно невідомі комбінації. Безглузда ритміка пальцювання. Плечі трохи напружені, він сутулюється, тому жест виходить скутий, немов у початківця. Але помилка виключалася. Такі рухи не відбуваються самі собою, під час бесіди з пригніченою недугами дружиною. І – щастя. Немислиме, незбагненне, юне щастя на бичачій пиці чинбаря.

Сили на Вишні Емпіреї не залишалося.

Але й покинути все, як є, малефік відмовлявся. Пес аж зайшовся від заздрощів, коли Андреа почав обнюхувати повітря, беручи «верхній слід». Для висновків вистачило п'яти хвилин. Якби сюди з'явився обер-прокуратор Нагляду Сімох і привів Андреа Мускулюса до присяги – чаклун заприсягся б на «Зводі Мажестики», що дії Леонарда Швелера не отримували жодного відгуку в тихому вирі астралу. Маною хазяїн не володів, паси його виявилися оmanoю, система – нісенітницею, рухи – наслідуванням. Так бульварний мім передражняє солдата, пекарку, стражника, хоча не є жодною з

жертв свого мистецтва.

– Що ж ти дієш, дядьку? – похмуро пробурмотів чаклун.

– Моя школа! Вам подобається, майстре Андреа?

Хлопець-дурник, великий знавець кулінарного ремесла, виступив із тіні акації. Він посміхався. Обличчя хлопцеве нагадувало дзеркало, де, променем падаючи з вікна другого поверху, відбивалася безглузда радість Леонарда Швелера, хазяїна-безумця – щоб посилитися встократ.

Вивісити таке в «Кульгавому Мірошнику» – тамтешні дзеркала від заздрощів луснуть.

– Та ви не соромтеся! Якщо подобається, скажіть чесно. Я нікому ябедничати не буду...

– П... подобається...

Юний нахаба обійшов ладного впасти чаклуна, розчинив ворота. Зайшов на подвір'я, немов до себе додому. Сивий кіт поважно крокував за ним по п'ятах із задертим хвостом. Слово честі, малефік не здивувався б, якби з цього задертого хвоста завалував білосніжний, пір'ястий дим. Незабаром кроки дивовижного хлопця затихли. Ляснули двері флігеля в глибині. Кіт повернувся, заплигнув на паркан і заходився без симпатії розглядати чаклуна.

«Ішов би ти спати, гультяю!» – світилося в рідкому, зеленому бурштині котячих очей.

Мускулос не став сперечатися.

А у світлому вікні сміявся, творив хибні дива понурий чинбар.

Прокинувся чаклун на світанку, бадьорий і веселий. Збіг донизу, надвір: умиватися.

– Із правої вам ноги, майстре Андреа!

– І вам усіх благ, любонько! Чи не зіллете гостеві?

– Охоче! Вам холодненької чи підігріти?

– Холодненької! И-их!

Таке вже траплялося з Мускулюсом: після ночі кошмарів підхопитися зеленим, пухырчастим, хрустким огірочком, до країв налитим соком життя. Учитель Просперо вважав цю якість доволі корисною для їхньої професії, іноді заздрих учневі вголос. Сам бойовий маг такими талантами не володів – навіть необхідність підняти чашку з чаєм він супроводив наріканнями. Вигляд при цьому в Просперо Кольрауна був, як у каторжанина після трудового дня. Втім, Андреа не помилявся щодо наставника: ремствуючи та скаржачись, той помахом перста скрутив би дюжину таких бадьореньких, як улюблений учень. А потім би ще тиждень скаржився.

– А-а-ах! Годі, любонько, ви мене доконаєте!

– Та вас дрюком не прибити, майстре чаклун!

– Та годі вам! Я літній, кволий чоловік!

– Кволий він... Ич, роздобріли, на столичних хлібах!

– Ото ж бо й воно! Ось ваші кожум'яки... До речі, ваш старший братик – він удома не ночує?

– А Шишка п'ятий рік як відбудувався! Фержериту Павізар за себе взяв, із посагом. Ферж мені, кульгавій, не рівня, вона в будь-яку щілину затичка... У глухому куті живуть: бачили, де обаполи різьблені...

Незабаром, не звертаючи уваги на Цетинку й зацікавлено-го Косяка, малефік уперся чолом у паркан. «Велика Дрібниця» вимагала регулярності. Дозволяючи тілу йти знайомим курсом, сублімуючи ману, Мускулос запізнило сварив себе за пияцтво. Ясно: таємничий дідок, дитяче «чаклунство» й пантоміма Леонарда Швелера – плід уяви, розпаленої кминною! Кмин взагалі кепсько впливає на розлиття флегми! Мало того, згодом, щойно Андреа ліг у постіль, почали снитися й зовсім нісенітниці: хтось із сусідів, підхопив лунатизм від близькості лілльських дівок та блукав дахом, голосно стогнав, потім завис на ринві, намагаючись виламати пруття ґрат на жаданому вікні, дівиці радісно взяли участь у зламуванні, й лише героїзм капралів, а також влучність Т'ядена, що вибіг надвір зі жменею розжарених горіхів-шибунців...

Зрозуміло, кошмар! Марення! Якщо засинаєш на тверезу голову, ніколи такого не наснитися! Чаклун завершив вправи й посипав голову попелом.

Не буквально, певна річ.

Рипіння завісів на дверях залишилося б непочутим, якби контрапунктом йому не пролунало вимогливе нявкання. На ганку з'явився сріблястий котисько в пошуках сніданку. І далі репетуючи, Косяк знехотя сторонився, випускаючи з

дверей хазяїна. Леонард Швелер статечно вклонився малефіку й жестом чепуруна змахнув з каптана невидимі порошини. Начебто не до фарбівні, а на свято зібрався. Звички чепуритися, а також милостивого виразу обличчя, наскільки чаклун пам'ятав, за Швелером раніше не водилося. Та й су-конних каптанів він унікав, обходячись підручним матеріалом. Куртка із замші, штани з юхти, чоботи з кирзи, капелюх із велюру. Сорочка, здається, з лайки, але тут Андреа міг і призабути.

Кажуть, люди до старості змінюються.

Правду кажуть.

«Це через Ядвігу... Хто ж міг знати?» – похмурою лати-мерією сплив у пам'яті голос ланд-майора. Слідом потягнув-ся слизький хвіст водоростей-спогадів. Кмин кмином, а роз-мова з Намюром ніяк не була хмільним кошмаром.

«Вічний Мандрівцю! П'ять років тому Фільчин Бір, зуро-чення по площинах... Ост-ост-норд-норд-ост. Наша з Про-сперо робота, присягаюся Овалом Небес! Пішла молодиця по ягоди...»

«Хто ж міг знати?» – знову запитав майор-невидимка.

Андреа знизав плечима. Якби й знали – нічого не зміни-лося б. Життя й безпека Його Величності понад усе. Зачепи-ли рикошетом? – нарікай на долю. Цікаво, як та відьма вбе-реглася? Убік шаснула? Прикрилася? Цікаво було б глянути на неї. Прикритися від удару бойового мага трону...

Сумління боляче кололо в селезінку.

У сумління з учорашнього вечора відросли шпичаки, ікла й пазурі.

– Удачі вам на день, майстре Леонард. Не вважайте за ле-стощі, але жити у вашому домі – суще задоволення. Чи можу я у відповідь на гостинність зробити послугу?

– Послугу?

– Повірте, від щирого серця!

Колишній кожум'яка виказав замішання: до такої пошти-вості він не був привчений.

– Яку саме? – доволі брутально поцікавився за якусь хви-лину.

– Приміром, я міг би оглянути вашу дружину. Нічого не обіцяю, але якщо недуга поважної Ядвіги тієї властивості, що я підозрюю... Ще раз: ніяких гарантій.

І тут гігант розгубився остаточно. Він дивився на Муску-люса, часто кліпаючи – чаклунові навіть здалося, що Швелерові очі наповнюються слізьми. От же як зараза-кминна з людей знущається! Так, чого доброго, ось-ось у піднебессі галеон «Слава Реттії» пролетить на всіх вітрилах...

Люди, подібні до Леонарда Швелера, не плачуть. Ніколи. Це малефік знав достеменно.

– Дякую... Земний уклін за турботу, майстре Андреа! Я не міг... не смів розраховувати... Ви зазирали в мою душу! Цетинко, в ніжки, падай у ніжки благодійникові! Але я... ми... даруйте, у нас не вистачить грошей – сплатити за пра-цю такої людини, як ви...

До докорів сумління додався укол тривоги – досвідченої фехтувальниці. Колишньому Леонардові Швелеру й на думку не спало б бентежитися. Заводити мову про гроші? Цікавитися ціною?! – якщо манячить реальний шанс отримати безкоштовно!

«Поплив хазяїн, мов кисіль...» – докинув примарний ландвер'єр.

– Не тривожтеся, майстре Леонарде. Я ж сказав – від щирого серця.

– Ні! Ні! Усе, що є... усе, що маю...

– Давайте так: я огляну вашу дружину і якщо побачу, що в змозі зарадити, ми обговоримо це питання докладніше. А за огляд грошей не візьму в жодному разі. По руках?

– Благослови вас Вічний Мандрівець! Ходімо ж мерщій! Я проведу...

* * *

Огляд хворого, якщо ти не лікар – а навіть, можна сказати, навпаки, – справа вельми складна. Всієї мани Андреа не вистачило б визначити в пацієнта характер пухлини в підребер'ї чи пахову грижу. Для цього треба знати причини й наслідки, симптоми та прояви. Так, чаклун здатен зачути якесь утворення, але відрізнити лиху гулю від рідної печінки – тут, знаєте, досвід потрібен. Особливо, коли печінка гнила, а гуля свіжа. Переплутаєш, на радість трунарям, і пиши пропа-

ло! Це лише в баладах для черні маг і читець, і жрець, і на дуді грець. Можна змусити вітряк крутитися за повного штилю, можна вчинити добрячий вітровій, але полагодити пристрій вітряка, щоб ним надалі могли користуватися звичайні люди... Тут потрібен умілець-механікус. Можна звузити калтер-еманацію на кшталт ланцета, видалити фурункул на щоці коханої пані. Але хто поручиться, що завтра пані не підхопить «лиху кров» чи не отримає «винну пляму» на півобличчя на місці колишнього фурункула?! Пригадується, один колега перестарався, тамуючи біль, а внаслідок отримав клієнта-прокаженого...

«Маг не міг, маже, а не може!» – одна з улюблених загадок Просперо Кольрауна.

Відгадуй, як зумієш.

Усе це малефік не ризикнув викладати майстрові Леонардові. Навіщо позбавляти людину надії? Тим більше, що надія була. Лікар бився-бився, знахарі билися-билися, відьма билася-билася... Виходить, цілком можливо, що малефік біг, хвостиком махнув – тітка й устала. Причина хвороби – ось вона, рідна, дивиться не кривиться.

Давай, причину. Своє зурочення зняти – на це тебе вистачить.

У кімнаті панував тяжкий дух немочі й зілля, перемагаючи споконвічних панів: аромати протравлень і жирувань. Цетинка очевидно прибирала тут двічі на день; на підвіконні у вазочці гойдалися свіжі нагідки й чорнобривчики, щосили

борючись із духом хвороби. На жаль, бій був нерівний. Андреа мимоволі скривився, ніби від зубного болю. На щастя, Леонард не помітив слабкості «благодійника», цілком поглинутий несподіваною удачею. Чаклун відсторонив майстра, підступив до хворої. Жінка лежала на ліжку, прикрита до горла чистим простирадлом. Збита подушка трішки пром'ялася під потилицею: ледь-ледь, немов голова нещасної важила не більше жмені пшениці.

Як не дивно, обличчя Ядвіги не здавалося блідим чи виснаженим – стомленим і відсутнім було воно, це обличчя. Вірна дружина тихо долала тяжкий шлях. Так, стомилася. Так, знесилилась. Так, тягар. Але, позбавлена свідомості, жінка намагалася й на цьому скорботному шляху залишатися непомітною для домашніх.

Мускулос зробив знак родичам: «Не заважати!», схилився над ліжком. Замінив простий нюх на *magus parís*. Принюхався. У складній гармонії не відчувалося еманцій пристріту чи залишкової контузиї від заклять Просперо. Світилася дивна нотка, глибоко, на самому краєчку сприйняття... Що саме? Темна справа. «Йдемо на глибину», – зітхнув малефік. Тонка діагностика аури – справа для педантів. Втім, не вмієш – не берись. Він випростався, жестом «Чорний єдиноріг виходить із тіні» окреслив простір для роботи, розігнав випадкові флюїди-покручі.

Заплющив очі.

Зосередився.

Перед «воронячим баньши» почали повільно клубочитися різнобарвні, як пес Ньюшка, хмари, й сиві, начебто кіт Косяк, гіллясті струмені. Кольори й рухи змішувалися, проникаючи вглиб швидкими язичками, немов палкі коханці. Помалу утворилася єдина сфера з туману, пульсуючи в ледь помітному ритмі. Пульс «приголомшений» – це зрозуміло: жінка давно без тями. Кольори, відтінки... Вони швидше говорять про сердечні якості Ядвіги, ніж про зовнішні перешкоди. Зважаючи на гаму, Леонардові поталанило: майстрові дісталася дуже покірлива дружина...

Дурень! Тобі б так поталанило, шкідникові!

Структура потоків? У нормі. Швидкість? Нижча за звичайну. Нічого дивного. Це наслідок, а не причина. «Пташині сліди»? Ланцюжки відповідають молодшому вікові. Начебто й не жила ці п'ять років... «Зліт селезня»? Відсутній. Вузли дескрипції. Нічого примітного. Тім'яна лампадка? Кут 33°, норма. Стривай! Назад! Вузли дескрипції! Спокійніше, малефіку, спокійніше. Візьмемо з виверту... Нижня Мамо, порятуй і збережи! Потоки, що виходять із вузлів – точна копія вхідних! Забарвлення, інтенсив, структура... Вони не змінюються! Контузія від удару Просперо? Ні, контузія сповільнила б усе куди сильніше, але вона неспроможна впливати на реформацію базової аури. Сам Нихон Сивочол, якби повернувся з Паленого Покляпця, не зміг би вчинити такої капості!

Те, що Андреа бачив, було неможливе в принципі.

І ще: якась мишка знову вислизнула від мисливця. Дуже спритна мишка....

Сили були на межі, їх уже ледь вистачало на амбіт-контроль. Чаклун почав обережно вибиратися назад, на поверхню. По мірі виходу з трансу сфера блідла, туман рвався жмутами, крізь уривки проступила кімната...

Туман!

Туман навколо аури!

– У неї контужено долю.

Німе запитання в очах батька й дочки.

Кострубаті, безглузді, єдино правильні слова.

– Я нічим не можу їй допомогти. Просто не знаю як. Вибачте.

Вони з хазяїном довго сиділи на ганку, уникаючи дивитися один на одного. Пізніше Мускулюс, бажаючи розірвати тяжку тишу, поцікавився:

– Даруйте нескромне запитання... Чим ви займалися вчора ввечері? У подружньому покої? Вікно світилося, я випадково побачив...

– Я чаклував, – чесно і з гідністю відповів Леонард Швелер. – Я ж вам казав: роблю, що можу. Гаразд, час у фарбівню. Дякую, майстре Андреа. Я бачив, ви щиро старалися. Вдалого дня.

Чинбар пішов, а Андреа Мускулюс лишився на ганку, не в змозі з'ясувати: в кого із них двох розлад травлення мізків? У майстра Леонарда? У майстра Андреа?

У обох?!

* * *

Куди вирушає маг, якщо йому необхідно зв'язатися з колегою? Ну, для аматора балад це не питання. Маг замикається у вежі зі слонової кістки, вісім днів бредє пішки на верхній поверх, бере золоте яблучко, червоненьке блюдечко, наливає в блюдечко пінту міцного меду, що сам стоїть, а інших валить, – і починає качати. Через строфу, максимум дві, трубадур видає приспів високим штилем, і зв'язок забезпечено.

Дами ридають, кавалери в захваті.

Ставлячись до балад із презирством реаліста, Андреа Мускулюс для зв'язку з учителем Просперо подався на площу Піднесення. Ні, «Кульгавий Мірошник» не вабив чаклуна. Його цілком задовольнила пивниця навпроти шапіто. Замавав кухоль ванільного «з шапкою» та уточнив, що кухоль потрібен класу «бюргер», місткістю в один галон. І без недоливу, інакше гість розгнівається! Поки замовлення відстоювалося («з шапкою» без недоливу – робота для умільця!), Андреа гриз сухарики й ліниво роздивлялися навколо. Незважаючи на ранню годину, площа кишіла людом. Це якнайкраще сприяло його меті.

«Верхнє чуття» після огляду Ядвіги помалу налаштовувалося. Було потрібно лише трішки почекати.

Біля шапіто галасувала дітвора з бабусями. Місцями, про-

жилками м'яса в смачному шматку сала, юрмилася публіка краща: офіцери ескадрону кінних прашників, розквартированого в Ятриці, місцеве дворянство, бакалаври Ліцею Хірургічних Мистецтв і студіозуси Школи Праведного Суддівства, мюнцмайстер із родиною... Осібно стояли гості з Бейзелея – патриції «Товариства Папуги», з ними укладачі й мініатюристи «Біблії Карла Лисого». Під оглушливий дзенькіт лір і арф, підтриманий із флангів виттям товстунки-туби, циркачі закликали публіку на вечірню виставу. «Цирк Виродків» старався щосили. Дітвора ойкала, коли двогорбий ельф із вивернутими стегнами ходив колесом навколо цверга на зріст два ярди з чвертю, який грав на басовій фістулі з дульцем. Поруч бавився, виробляючи курбети й вольти, сивий китоврас Гриня; на його спині творила дива гутаперчева ліліпутка Зізі. Лялькове личко акробатки залишалося незмінно привітним у найбільш немислимих позах. Діти сміялися, офіцери закохувалися, студіозуси гукали «Браво!»

Люд жадав видовищ.

«Добре, але мало», – означив ситуацію Мускулюс. Зараз «avaritia ludus» юрби була йому, як ковток палаючого грогу в зимову холоднечу.

– Ваше пиво, пане!

– Дякую, голубе...

Для початку чаклун зловив і підсадив у кухоль дрібного лярва-півника. В обмін на пиво цей паскудник, що зазвичай спеціалізується на жахливих заморочуваннях, дарував

виняткову чіткість зображення. Якщо, звичайно, вистачало пива й сили тримати гадючення в строгості. Відчуваючи тяжку руку Андреа, лярв припинив, не заважав зосередженню.

— А хто на помості хоче розім'яти кості? Нікого не питай, порося хапай, та потім цур не скаржитися!

Це було просто подарунком долі. На помості, напроти церкви Винесення-Всіх-Святих, бирюч-безсоромник репетував на всю свою мідну горлянку, закликаючи люд подивитися турнір зі «свинобою», популярний у південних провінціях королівства. Богатирі-учасники вже танцювали по краях помосту ритуальний танець-хряков'як, розмахуючи мішками з ряднини. Мішки нестямно верещали та смикалися. Нарешті перша пара бійців вийшла на середину. Низько присіли, розкарячилися гігантськими жабами-перевертнями та уважно стежили один за одним, посипаючи дошки житніми висівками. Перший не витримав веснянкуватий здоровань: уміло оголив бійцівське порося, він закружляв вибором, ідучи на зближення. Порося вирвалося нарешті з обридлого мішка й побачило ворога, тож видало бойовий клич, так що оглушило бирюча, який ловив гав. Але й другий боєць не схибив. Останньої миті, коли живий тулубець мав із вереском цюкнути його в скроню, він покотився шкереберть, висмикуючи свою зброю з курних «піхов». Чорне й жилаве, його порося дорогою хапонуло здорованя зубами за литку — і майже відразу, кероване спритними руками, всім тілом шваркнуло супротивника по спині.

Бійці перехопили свиней обіруч та взялися до відкритого обміну ударами.

Крім молодецької забави, це була неабияка стаття ятрійського експорту. З бійцівських поросят виростали кабанчики-охоронці, яких надзвичайно цінували тирани Дангопеї та сатрапи Ла-Ланга. Могутні, тверді, як граніт, кабани, щойно набирали вагу, яка не дозволяла більше брати участь у боях, позбувалися бійця-мучителя та переймалися відданою любов'ю до першого ж рятівника, ладні віддати за нього життя. І віддавали, варто зауважити, без жалю та зайвого вереску. Про одного такого героя навіть було написано знамениту віршовану трагедію «Охоронець», яка невдовзі зірвала овації на всіх сценах Реттії.

Чимала юрба кинулась до помосту, і це стало останньою краплею.

Андреа захопив якнайбільше конспект-флюїдів, спресував здобич у єдиний шворінь. Розжарений від мани штир прошив кухоль наскрізь, шукаючи в просторі одну-єдину мету: Просперо Кольрауна. Поки шворінь проникав дедалі глибше, малефік ледь не прибив захопленого пивом лярва, коли посадив поруч на лаву «іменну личинку». На відміну від банальної личини, коли ти під чужим обличчям все-таки змушений вступати в розмови чи вдавати, що займаєшся справою, «личинка» займалася цим сама, без участі творця. Проводила світські бесіди, задивлялася на поміст, кидала масні репліки на адресу ліліпутки, – і робила творця прак-

тично невидимим.

«Відлюдник на площі».

Пригадується, вчитель довго втовкмачував чаклунові цю науку.

За хвилину в кухлі, обрамленому піною, з'явилося невдоволене обличчя Просперо Кольрауна. Піна виявилася виключно доречною: бойовий маг трону лежав у підігрітому басейні, оточений пахощами та пелюстками троянд. Чоло вчителя густо засівали намистинки поту: видно, заклик учня відволік його від «Великої Дрібниці».

– Чого треба? – привітно запитав Кольраун.

SPATIUM III

Рада та любов безкорисливих змовників або Мемуари Просперо Кольрауна, бойового мага трону (криголамець-місяць, чотири з половиною роки тому)

Пліток про бойових магів не злічити.

Один розметав свинцевим градом орди тугрійської кінноти під Шамширом. Інший, сурмлячи в Заповітний Горн, обвалив стіни Єросоліума на голови захисників. Третій палаючим флеймоглобусом скип'ятив геєну снігову, після чого всі демони Нижньої Мами ходили червоні й варені «у мішечку». Четвертий, коли розверзнулась безодня Журби, випускаючи назовні сонне зло, з'їв на сніданок Квадригу Білобородих і закусив островами Вах-Вах, останнім притулком темних сил. П'ятий вісім днів бився на Спільному Цвинтарі з переважаючими силами мертв'яків, у підсумку оживив усіх до єдиного. Шостий...

Просперо Кольраун ненавидів дурнів і трубадурів.

Це почуття він передав учням.

Він вів у Реттійському Універмазі курс початкового ви-

школу й незмінно на найпершій лекції, ставив слухачам одне й те саме запитання:

– Якщо бойова магія здатна на такі подвиги, навіщо потрібні війська?

Слухачі чухали потилиці й міркували.

Після невдалого замаху на життя Едварда II бойового мага трону було викликано до палацу. Не відразу; за п'ять місяців по тому. Король на очах у маршалів, сенешалів і камераріїв поцілував Просперо, пригорнув рятівника до грудей, далі вийшов із ним у окремі покої, де маг і довідався про депешу Ради Безкорисливих Змовників. З одного боку, приємно з'ясувати, що відтепер король недоторканий для РаБеЗу, але з іншого – дратував сам факт зацікавлення з боку цих панів до найяснішої особи. Уже краще б на короля зазіхнув черговий бастард, який зажадав скіпетра й держави. Нема нічого гіршого за безкорисливих шанувальників чистого мистецтва...

РаБеЗ було засновано горезвісним Нотацієм Репатріантом, єпископом секти хаотитів. Радикальне крило хаотитів, – так звані брати-катакомбісти, до яких належав Нотацій, – будь-яку владу вважало результатом небесної сваволі, плодом злучення Батька-Хаосу з самим собою всупереч логічним передумовам змін. Варто було катакомбісту заїкнутися, що владики Х – тиран і деспот, а тому заміна його на милосердного реформатора бажана заради процвітання країни, або що володар царства N – старий маразматик, а тому...

На такого брата чекав карцер до повного осмислення.

Нотацієм, прозваним між хаотитами Раптовим, виголошувалася «Доктрина Безладних зв'язків». Відповідно до її догмата, змови й замаху мають бути безглузді в таємній основі своїй. Це добродійно впливає на карму владик і змінює останніх до розгубленості у вчинках, оновляючи вічне звучання Хаосу в цитаделі порядку. До кінця життя Нотацій, пріор-метр Ради Безкорисливих Змовників, здитинів, склав повноваження, відмовився від оман минулого й покався, але було пізно.

Ідея знайшла прихильників.

Неофіт РаБеЗу перед лицем братів урочисто відмовлявся від особистих і державних інтересів. Учиняючи змови та облаштовуючи замаху, він керувався цілковитою відсутністю будь-яких міркувань, крім чистої випадковості вибору. Фінансові мотиви заперечувалися ще категоричніше за інші. В ідеалі змова списувалася жертвами й родичами жертв на лиху долю, безневинних людей або природні катаклізми. Залежно від рівня та якості, а також кількості проведених актів безкорисливості, член-змовник просувався в ієрархічній градації Ради: від рядового кнехта до магістра, повного метра або навіть пріора, якщо пощастить.

Кошмар правителів, Рада Безкорисливих Змовників, як не дивно, викликала в Їхніх Величностей збочений інтерес. Кажуть, на найвищих асамблеях навіть укладали парі: хто кого й коли? Знову ж таки: будь-який владика, що став пер-

соною нон грата після невдалого замаху, викликав заздрість і повагу колег.

Один Просперо Кольраун не бачив у цьому нічого гарного.

Мазунчики долі довго не живуть.

– Серафим стурбований, – без передмов почав Едвард II, коли вони залишилися наодинці. – Каземат-нишпорки, теплі безногі, спізнилися. Розшук не дав результатів. А після цієї дурнуватої депеші справу закрито. Все начебто й зрозуміло, і лише ми одні відчуваємося немов на голках. Друже мій, королі нічого не розуміють у Високій Науці. Але дуже хочеться знати: що насправді сталося у Фільчиному Бору?

– Уявлення не маю, – щиросердно відповів Просперо, розвалюючись у кріслі. Один із небагатьох, він мав рідкісний привілей: сидіти й лежати в присутності короля. – Соромно зізнатися, государю, але в мене є лише слабке пояснення моїх дій: інтуїція. Сподіваюся, Ваша Величність пам'ятає, що матір'ю скромного Просперо Кольрауна була Хусська сивіла?

Король посміхнувся, милуючись красою власних нігтів:

– Зрозуміло, друже мій. Це ж вона пророкувала падіння династії Шлезвігів Гробокопачів і крах заклоту Еймунда Щербатої Сокири? Велична жінка... І батька вашого, заклинача вітрів Авеля, ми чудово пам'ятаємо. Наймиліша людина; шкода, що так рано вийшов у відставку. Гадаю, це у вас спадкове: найкраще за всіх у королівстві відчувати, звідки

дме вітер. Присягаємося настирливістю нашої охорони, ми віримо вам беззастережно.

Маг поглядом переслав собі до рота скибочку інжиру з ва- зочки. Ретельно прожував, вітер губи хустинкою і провадив:

– У Фільчиному Бору, після ланцюжка вбивчих збігів я не виявив шкідливої атаки на адресу Вашої Величності й насмі- лився подумати: якого дідька?! Вибачите за ввічливість, це професійне. І почав шукати захист. Метод «від противного» противний за визначенням, але часто дає результати. Ось і зараз – я досить швидко знайшов, що шукав. Наймогутніша «Trias Septem-Lumen»: огорожа такого рівня ставиться для приборкання демонів рангом не нижчих за Дозвільного Дра- кона! Ви будете сміятися, государю, але демона я зачути не зміг.

– Ти припустив, що демон викликаний для загрози пре- столу Реттії?

– Нітрохи. Попруга, шкарбун, промах баронета... У цих дріб'язках геть-чисто відсутнє демонічне начало. Виклика- ний демон будь-якого профілю повинен увійти з наміченою жертвою в безпосередній контакт, немов звір зі здобиччю. Повірте мені на слово, Ваша Величносте, й дозвольте пропу- стити спеціальні обґрунтування. А в нашому випадку захист був, демон чи то був, чи то ні, а характер неприємностей із об'єктом і зовсім не піддавався класифікації. Тоді я вирішив викликати вогонь на себе. Я ще нікому цього не говорив, го- сударю...

Просперо ніяково відкашлявся, довго мовчав.

– Ваша Величносте, все, що я зробив – це чітко позначив свою присутність і ворожі наміри. Мій учень поспував лихим впливом зазначений йому район лісу, а я мав честь накрити згадану «Trias Septem-Lumen» килимовим закляттям, що змітає захисні огорожі. Якщо демон мав місце, він звільнився. Якщо там перебували досвідчені маги, я найнедвозначніше втрутився в чужу справу. Одним словом, я чекав на відповідний удар: демони та мої колеги в таких ситуаціях на подив одностайні. Вони не пробачають свавільного втручання. Але відповіді не було, демон ніяк себе не виявив, маги-загнздувачі зачаїлися... А ви, государю, благополучно повернулися в столицю. Переможців не судять.

– Зрозуміло, друже мій! Хто ж ризикне судити переможців! Їх страчують без суду й слідства! – Едвард II доброзичливо підморгнув Кольрауну. – У нас прохання до вас, наш вірний захиснику. Якщо ви дізнаєтеся якісь подробиці щодо цієї дивної справи, ваш король завжди віднайде годинку для захопливої бесіди. Сподіваюся, ми зрозуміли один одного?

Кольраун ледь стримався, щоб не спитати: «Це наказ, государю?»

Він і без того знав: це гірше за наказ. Це натяк.

Спочатку доля була прихильна до бойового мага. Доволі швидко, покрутившись у товаристві друзів-чарівників, яких Просперо ласкаво іменував «тераріумом», він вийшов на приват-демонолога Матіаса Кручека, доцента Реттійського

Універмагу. Фундаменталіст і книгар, автор багатьох спірних теорій, доцент Матіас ніяк не міг мати стосунку до прикрого полювання, – але у випадковій розмові він пропустив важливу інформацію. Його близький друг, мисливець-практик на демонів Фортунат Цвях, незадовго до казусу в Фільчиному Бору робив запит на членство в РаБеЗі.

– Що могло привернути настільки досвідченого практика до цієї безглуздої організації? – здивувався Просперо, вдаючи, що інтерес його суто академічний. Не було жодних гарантій, що саме майстер Фортунат замишляв лихе на короля минулої осені. Але бойовий маг добре знав талант прославленого мисливця.

«Trias Septem-Lumen» могли поставити одиниці.

Доцент Матіас знизав плечима:

– Мені складно зрозуміти мотиви поважного Цвяха.

– Але ви ж друзі змолоду!

– Цілком правильно. Проте... Розумієте, в мене лихо. Мій син... маленький Янош... Він тяжко хворий.

– Ви зверталися до лікарів? До колег по Високій Науці?

– Дякую за турботу, колего Просперо. Але це марна витрата часу. Хвороба мого сина іншого роду. Вона невиліковна.

– Тоді до чого тут Фортунат Цвях? Він же мисливець на демонів, а не чарівник-медикус?

– Фарт обожнює крихітку Яноша. З народження. Знаєте, це звучить як маячня, але одного разу він сказав... Ні, я від-

мовляюся повторити!

– Годі вам, майстре Матіас! Тут усі свої!

– Він сказав, що Рада Безкорисливих Змовників для нього – ще один щабель до лікування мого сина. Що саме безглуздя РаБеЗу – ключ до успіху.

Просперо Кольраун тоді не знав, що історія стихне на багато літ, перш ніж Андреа Мускулюс зв'яжеться з ним із Ятриці, втупившись у кухоль пива. Не підозрював він і того, що наприкінці зв'язку довірить малефику відомі подробиці та порекомендує учневі дізнатися про всі обставини давньої справи, які виявляться в радіусі досяжності. Але з важливою умовою – без відриву від основної роботи.

По тому бойовий маг штурхонував лярва-півника, допив із чужого кухля рештки пива й поринув у пусті міркування.

Кінець зв'язку.

Далі доведеться зв'язувати кінці спочатку.

CAPUT IV

«Життя у мага – свято днів, то він в лайні, то на війні – чого і вам бажаємо...»

Ось так, значить. Як у популярному ле Томаса Біннорі: «Піди туди, не знаю куди, знайди те, не знаю що». Причому, не на шкоду основній роботі. Від думки про «основу роботу» в Мускулюса заболів зуб: як нагадування. Морщачись, Андреа обережно, щоб не порвати, потяг за нитки дозорної павутини. Линяння затримується, «крижаний дім» стоїть... Що ж, на час змінимо кваліфікацію: з малефіків у нишпорки.

Мав рацію ланд-майор: чаклунська справа – не мед!

Він клацнув пальцями, підкликав гарненьку подавальницю. Розплатився, демонстративно підкинув на долоні срібний шмон.

– Як мені знайти відьму Меліс, голубонько?

– А ви, пане, спустіться до Ляпуні. І бережком ген куди, – дівиця вказала пальчиком униз за течією річки, невидимої за будинками. – Спершу закрут, по тому місток буде. Гарний, з поруччям. Тільки вам на той бік не треба. Поминете місток і простуйте собі далі. Перший дім, який за мостом побачите

— відьмин і є. Легеньких вам ніжок, пане!

Пояснюючи дорогу, — докладно, ніби недоумку, — красуня старанно дивилася повз грошик. Шмон її не цікавив. Просто вирішила допомогти людині. З щирої доброти. Природно, безкорисливість і чуйність були відповідно винагороджені. Мускулос розкланявся з дівцею і рушив у зазначеному напрямку. За спиною стихали регіт, галас, розпачливий вереск поросят і могутній, оперний бас китовраса.

По мірі наближення до Ляпуні місто поступово сходило нанівець без будь-якої чіткої межі. Можна було б вважати таким рубежем саму річку, але дуже й дуже умовно. Кам'яні будинки з дахами з черепиці горбилися, присідали, тислися до землі, ніби під гнітом незримої долоні велетня Прессікаеля. Пішли дерев'яні хати, хатини, халупи та руїни. У брущатці бруківки спершу з'явилися вибої, потім — неабиякі діри. Зрештою вулиця вдарилася об землю та перетворилася на вибоїстий путівець, зарослий по узбіччях курним лопухом і лакримозою з м'ясистим, соковитим листям.

За кущами лисотраву блиснула зеленава гладінь річки. Незабаром виявилася стежка, що вела уздовж берега. Стежка-ошуканка поминула рибальські містки та підступно пірнула в салатні нетрі. Андре, зігнутий у три погібелі, тупотів тунелем із переплетених над головою пагонів і тихо лаявся. А коли нарешті зміг випростатися, відразу зрозумів, що потрапив у театр бойових дій. Причому, не на верхні яруси й навіть не в партер, а просто на самісіньку авансцену.

– Краще не підходьте. Уб'ю, – похмуро пообіцяв герой, притискаючись спиною до верби-лозяниці.

Роль героя виконував знайомий Мускулюсові актор: хлопець-дурник, аматор дитячих ігор, фальшивої магії і таємничих пасочок. Зараз парубійко анітрохи не нагадував блаженного: в руках він стискав важкого корча, ладний без вагань пустити його в хід. До хлопця тиснувся хлопчик років п'яти, який, наслідуючи старшого, виставив перед собою горіховий патичок. Маля було неабияк налякане, але налаштоване не менш рішуче за старшого приятеля. Бліде обличчя, оченята запекло витріщені – а губи при цьому щільно, по-дорослому, стиснуті. Заревти? – хіба що заревти бичком, кидаючись у бій.

Зараз малий дуже нагадував Леонарда Швелера, яким чинбар був до хвороби дружини.

До героя з дитиною повільно наближалися троє лиходіїв. Один знайомий: Якоб Гонзалка, архіваріус магістрату. Нещасний батько, чия дочка зникла без вісти. У руках архіваріус невміло стискав коротку теслярську сокиру.

З ним – ще двоє. Похмурий, начисто поголений здоровань: розхристана полотняна сорочка, волохаті груди, в руці – різницький ніж-сікач. І жилавий дядько; кущі брів, звислі вуса з сивиною. З «підстрелених» рукавів кожуха безглуздо стирчали лапи-граблі; пальці до білизни в кісточках стисли сукувате поліно.

– Чув, Мятлику? Це ми, значиця, не підходимо. Це він

нас, значиця, вбиватиме. Поговори мені, сучий сину! Куди Якобову доньку спровадив, паскуда?!

– Скаже він, усе скаже, Клаусе. Ти праворуч заходь, а я ліворуч. А ти, Якобе, посередині, в тебе сокира.

– Малого Шишчиного не зачіпайте! Шишмар зачавить опісля...

– Що, теж завести хотів, гадючення?

Архіваріус ішов мовчки.

– Ну-бо разом...

Мускулюс ляснув у долоні, привертаючи увагу.

– Агов, пани мої! Допомоги не потрібно?

Вся компанія втупилася в єдиного глядача, немовби це був король Реттії в блиску та славі.

– Іди-но, чоловіче добрий, куди йшов. Самі впораємося.

– А я не у вас запитував, шановні. Чуєш, хлопче? Допомога потрібна?

Хоча зброї Мускулюс не носив, вигляд мав переконливий і чудово це знав. Вояки з трійці ніякі, бач, замислилися.

– Я тебе бачив, – заявив раптом архіваріус, зручніше перехоплюючи сокирку. – В «Кульгавому Мірошнику». Думаєш, якщо з Намюром пив, то тепер у Нижньої Мами в кумах?!

– Вони заодно! – скрикнув голомозий Клаус. – Рви ніготь, заодно! Згряя! Разом дітей зводять...

– Ми зараз усю ватагу... Якобе, йди перший, у тебе сокира!

– Корча дати? – весело поцікавився від дерева хлопець.

Він чи то й справді нітрохи не боявся, чи осмілів з переляку. – Тут ще один валяється. Ми спина до спини біля щогли, проти тисячі удвох!

– А я?! – писнуло маля.

– Утрюх! Ну звичайно ж, утрюх! Ставайте поруч, майстре Андреа! А краще зачаруйте їх до псячої подоби! Чаклун ви, чи хто?!

Не можна сказати, що трійця відразу повірила словам героя, але здала назад.

– Зачарувати негідників? – малефік звів брови до перенісся. – «Чорний день» влаштувати? Вирву-пристрит накласти? Запросто!

Мускулос велично здійняв руки над головою. Чаклунові очі закотилися, блиснули синіми, зірчастими білками. Він співучо затяг «Quare pontifex thuribulum?», від чого лиходіїв мороз продер по шкірі. Волосся Андреа стало сторч. Між пасмами з тріском почали проскакувати блакитні блискавки, граючи в квача.

– О! – завив він не своїм голосом.

Лиходії позадкували.

– Ти! – вказівний перст суворо вперся у волохаті груди різника. – Ти, Клаусе! Ти, знавець голінки, філе та грудинки! Поки ти тут займаєшся несправедливими справами, твоя дружина Ханна...

Пауза, що зависла в задушливому повітрі, дихнула інfernальним холодом.

– Що з нею? Що з моєю дружиною?! Скажіть мені, пане!

– Твоя розпусна дружина знову подалася до свого коханця Гонасека!

– Ханна?! До цього молокососа?! Не може бути!

– Якщо ти поквапишся, Клаусе, то сам переконаєшся!

– Та я їй... я йому... Дякую, майстре чаклун! Рви ніготь, приходьте в крамницю, я вам свіжої свининки...

Клаус розвернувся, з тріском проломився крізь кущі й помчав геть. Зараз різник нагадував розлюченого шкарбуна-сікача з одним обламаним іклом. Андреа щиро сподівався, що дорогою ревнивець охолоне чи буде затриманий бравими ландвер'єрами.

– А ти, Мятлику? – неблаганний палець уже цілився у дядька зі звислими вусами. – Чи відаєш, які нещастя загрожують бідоласі, в чиєму хліві народилося теля з п'ятьма хвостами?! Перші прикrostі вже встигли знайти тебе!

Дядько Мятлик упав на коліна.

– Твій борг у «орлянку» міняйло Фрауш потай продав братам Коблецам? Близька розплата, ох, близька!..

– Тварюка! Без повідомлення! Я б...

– Це лише початок, дурний Мятлику! Початок скорботного шляху! Але не впадай у відчай, я з тобою, – пом'якшав чаклун. – Ось, візьми. Це заговорений цвях. На ньому – Закляття Завзятого Благочестя й Загального Оберега від Лиховісних Дурнів! Забий цвях у одвірок хліва, тричі окропи сечею теляти – й напасті минуть тебе. Якщо, звичайно, ти

без зволікання віддаси борг.

– Дякую, майстре чаклун! Удачі вам на тисячу років наперед! Зберігай вас Повзуча Благодать!

– Поспішай, Мятлику!

– Я миттю!

Якоб Гонзалка лишився сам, але не злякався. Архіваріус із божевільною надією дивився на малефіка. У Мускулюса стислося серце. Він знав, про що його запитає ця людина. І не мав сили збрехати.

– Майстре чаклун... Ви знаєте, де моя дочка? Ви повинні знати...

Андреа опустил руки. Волосся вляглося, очі згасли, – й архіваріус затнувся. Він усе зрозумів. Відвернувся, побрів геть, зсутулений, волочачи ноги. Мускулюс дивився вслід. Від сорому в «столичної штучки» горіли вуха. Чаклун. Консультант лейб-маліфіціуму. Учень бойових магів трону. Нагнав страху на двійко простаків, а як до справи... Так, врятував життя парубійкові. Так, це не його профіль: шукати й рятувати. Так, «без відриву від основної роботи».

Геєна поглинь усі ці трикляті «так»!

Малефік змусив себе струснутися. Натяг на обличчя по-смішку-маску:

– Що скажеш, отроче? Як тобі магія?

– Ха! Магія-шмагія... Це вам усе Цетинка вибовкала! Так і я можу!

Нахаба! Навіть подякувати забув.

– Можеш? А чому ж за корча взявся?

– Ну... – зніяковів молодик. – Ваша правда. Не мій день сьогодні. Але ж ви – справжній чаклун! Малефік! Могли б їх...

Наступної миті Андреа лагідно схопив грубіяна за комір сорочки. Зі скрадливістю хижака зазирнув у вічі.

– А ти, мій юний друже, хотів, щоб я їх убивати почав? Серйозно? – пошепки поцікавився він. Від цього шепоту ворони, що кружляли над вербою, збилися в ключ і полетіли світ за очі. – Магії йому, сучому синові, схотілося! Це люди, зрозумів? Лю-ди! Дурні, звичайно... Убивати їх за дурість? Псувати? Урочити?! Вони ж за дітей бояться. У цього, з сокирою, донька зникла! Ех, ти... магія-шмагія...

Він відпустив яскраво-червоного від сорому парубійка. Здається, дошкулило.

– Ти ось дитину додому, до батька-матері відведи. Наступного разу я можу й не встигнути.

– Відведу... – молодик тужно буравив землю поглядом. – Дякую, майстре Андреа.

Чаклун мовчки кивнув. Відвернувся. І побачив.

На тім березі Ляпуні, над водою, стояла дівчинка. Років восьми-дев'яти. Білява. У жовтій сукенці. Донька архіваріуса?! Ні, Намюр казав, їй шість виповнилося. Ця старша. І обличчя... глянсове, гладеньке, лялькове. Біля очей – зморщечки. А очиці уважні, гострі...

Вічний Мандрівцю! Як він примудрився все це розг-

ледіти?! Хай річка й неширока...

Дівчинка насупилася, різко мотнула головою – і віддалилася. Тепер Андреа не бачив ніяких подробиць. Тільки одне: крихітна постать прудко віддалялася до узлісся. Текла, вириналася, ковзала гадюкою. Рухи в дівчинки були стрімкі, як у сокола, що атакує. Личко ляльки. Надприродна гнучкість. На пам'ять чаклун ніколи не скаржився, але зараз дивувався: кого нагадало йому дивовижне дитя?!

Гілка «ведмежої журавлини» гоїдалася, позначаючи місце, де крихітка пірнула в ліс. Живе вона там, чи що? Лісницька донька?!

Молодик ніяково порушив мовчанку:

– Ну, ми пішли. Я відведу Тіля додому.

– А я знаю, хто ти! – раптом випалив малий, що мовчав досі. – Ти до дідуся Леона в гості приїхав. Ось я дідові скажу – він дядькові Клаусу шкіру видубить!

Малюк гмикнув і невпевнено поправив сам себе:

– Або відлупцює...

Мускулос посміхнувся вже по-справжньому, жартома дав хлопчиськові потиличника та пішов далі. Коли порівнявся з мостом, спіткнувся, пригнічений кепською думкою. Що, коли хлопець дійсно хотів завести кудись онука Леонарда Швелера?! І дочку архіваріуса він завів?! Нісенітниця! Навіщо це йому?! Лізуть усілякі дурниці в голову... Швидше б линяти дівки почали. І скінчили. Отоді зітхнемо спокійно...

Андреа знизав плечима й знову рушив далі.

Коли міст лишився за спиною, він зміркував, кого нагадала йому дівчинка в жовтій сукні.

* * *

– Світлого сонечка, чистої мани! Заходьте, майстре чаклун, у мене не замкнено...

Чужу ману Мускулюс зачув звіддала. Лець на пагорбку за вербами постали дерев'яний будиночок і купка повіток, обнесені високим тином, так відразу й зачув. Хатинка мала вигляд справжнього відьомського кубла: мох-бородань на стінах, обаполи та віконниці густо порізані рунами, на дверях – візерунок із яскравих пер. Мабуть, шепіток-«липучка» тримає. Таким замовлянням господиня може міняти візерунок хоч із міської площі. У повітрі танув залишковий запах фільтруму «Лиходвериця VI», знятого хвилину тому. Це щоб не вломився абихто, злякався на порозі. Господарка шанувала чаклунську етику. Малєфіку «лиходвериця» – що комар чхнув, але правила пристойності вимагають...

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.